

NFT'LEŞTİRİLMİŞ FOTOĞRAFLAR DAHİL İNTERNET ORTAMINDAKİ FOTOĞRAF ESERLERİNİN KORUNMASI

Protection of Photographic Works on Internet Including Those Converted into NFTs

Doç. Dr. Pelin KARAASLAN*

ÖZET

Teknik ve bilimsel nitelikteki fotoğraflar ile estetik değer taşıyan fotoğraflar, sahibinin hususiyetini taşımak kaydıyla Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca “eser” sıfatını kazanır. Fotoğrafın eser olarak nitelendirilebiliyor oluşu, eser sahibinin Kanun ile düzenlenen

---

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Fikri Mülkiyet Hukuku Anabilim Dalı, E-posta: pelin.karaaslan@ogu.edu.tr., ORCID-ID: 0000-0001-5695-192X.

** Bu makale, yazarın 29.11.2022 tarihinde Erciyes Üniversitesi Nizam ve Adalet Kulübü ile birlikte gerçekleştirdiği “İnternet Ortamında Fotoğraf Eserlerinin Korunması” konulu yayında sözlü olarak sunduğu metnin genişletilmiş halidir.

Makale Geliř Tarihi: 25.01.2023

Makale Kabul Tarihi: 22.05.2023

⇒ Atıf Şekli: Pelin Karaaslan, “NFT’leştirilmiş Fotoğraflar Dahil İnternet Ortamındaki Fotoğraf Eserlerinin Korunması”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18/2 (2023): 465-510.

⇒ Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

manevi ve mali haklardan yararlanabilmesine imkan vermek açısından önem taşır. Manevi ve mali hakların her biri eser sahibinin belirli fiilleri münhasıran yapabilmesi ve üçüncü kişilerin bu fiilleri gerçekleştirmesini yasaklaması yönünde yetkiler içerir. Bir diğer ifadeyle eser sahibi, manevi ve mali haklarını, ilgili maddelerde belirtilen fiilleri gerçekleştirmek hususundaki yetkileri vasıtasıyla kullanır. Çalışmada, bu yetkilerin konusunu oluşturan fiillerin neler olduğu ve internet ortamında bu fiillerin nasıl gerçekleştirilebileceği, dolayısıyla internet ortamındaki fotoğraf eserleri üzerindeki hakların ne şekilde ihlal edilebileceği ele alınmıştır. Çalışmada ayrıca, NFT bağlantılı fotoğraf eserlerinin, sıradan dijital fotoğraf eserlerine kıyasla hukuken daha farklı değerlendirilebileceği durumlar açıklanmış ve genel olarak hak sahibinden alınması gereken izin internet ortamında özellik arz edebileceği haller ile Kanun'un tanıdığı istisnalara değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, internet, fotoğraf, NFT, fotogerçekçi grafikler

ABSTRACT

Technical, scientific and aesthetic photographs are considered as “works” under the Law on Intellectual and Artistic Works, provided that they bear the characteristics of the owner. The fact that a photograph can be considered as a work is advantageous in terms of enabling the copyright owner to benefit from the moral and financial rights regulated by the said law. Each of the moral and financial rights authorises the copyright owner to perform certain acts exclusively and to prohibit third parties from performing such acts. In other words, the copyright owner exercises his moral and financial rights through his authorisations to perform the acts specified in the relevant articles. In this study, the acts that constitute the subject matter of these authorisations and how these acts can be performed in the internet, and therefore, how the rights on photographic works can be violated in the internet environment are discussed. The study also explains the situations where NFT-linked photographic works may be

legally evaluated differently compared to ordinary digital photographic works, and in general, the situations where the permission to be obtained from the right holder may be specific in the internet environment and the exceptions granted by the Law are mentioned.

Keywords: Law on Intellectual and Artistic Works, internet, photography, NFT, photorealistic graphics

GİRİŞ

Bir fotoğrafa internet ortamında serbestçe erişilebiliyor olması, fotoğrafın sahibinin o fotoğrafın üçüncü kişilerce kullanımına rıza verdiği anlamına gelmez. Fotoğrafların kullanımı konusunda; başta kişilik hakkının korunması hukuku, kişisel verilerin korunması hukuku, haksız rekabet hukuku ve fikir ve sanat eserleri hukuku alanındaki düzenlemeler olmak üzere pek çok hukuk alanında kanun koyucunun sınırlandırmaları ile karşılaşmak mümkündür. Şayet internet ortamında yer alan ve üçüncü kişilerce kullanılmak istenen fotoğraf bir eser ise kullanımın hukuka uygunluğu konusunda 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun (FSEK) öngördüğü düzenlemeler çerçevesinde değerlendirme yapmak gerekir.

İnternet ortamındaki fotoğraf eserlerinin korunması konusunu "hukuki talepler" boyutuyla incelemeyi amaçladığımız ve bu nedenle cezai hükümleri kapsam dışında bıraktığımız bu çalışmanın ele aldığı temel sorular; fotoğraf eserlerinin alelade fotoğraflardan ne şekilde ayırt edilebileceği, fotoğraf eserleri üzerindeki hak sahiplerinin kim ya da kimler olduğu, internet ortamında fotoğraf eserlerinin korunmasını gerektiren hallerin neler olduğu ve hangi istisnaların gündeme gelebileceğidir.

I. FOTOĞRAF ESERİ-ALELADE FOTOĞRAF AYRIMI

Kanun'da eser, *"sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir*

ve sanat mahsulü” olarak tanımlanmıştır (FSEK m. 1/B-a). Tanımdan da anlaşılacağı üzere her fikri ürün FSEK kapsamında “eser” değildir. Bir fikir ve sanat ürününün “eser” olarak kabul edilip koruma altına alınabilmesi için öncelikli koşul, sahibinin hususiyetini taşımasıdır. “Sahibinin hususiyeti” ifadesinin ne anlama geldiği Kanun’da ifade edilmemiştir. Ancak “sahibinin” sözcüğü, sübjektif bir kriterden söz edildiğini ortaya koymaktadır. Gerçekten de hususiyet, eser ile yaratıcısı arasında köprü görevi gören bir kriter olup “sahibine özgü bir davranış biçimi taşımak” olarak ifade edilebilir.¹

Hususiyet, “orijinallik” ya da “yenilik” kriterlerinden farklıdır; zira kendisinden önceki diğer eserler ile karşılaştırma yapmayı gerektirmez. Eserin, sahibinin özelliklerini taşıması, anlatımının eser sahibine ait olması ve bir başka eserden kopya edilmemesi, hususiyetin varlığı için gerekli ve yeterlidir.² Eserin konu itibarıyla daha önce düşünülmemiş, hayata geçirilmemiş bir proje olması gerekmediğinden, daha önce hiç gidilmemiş bir yerde, hiç görülmemiş bir manzaranın fotoğrafının çekilmesi tek başına fotoğraflanan şeyi “eser” yapmaz.

Hususiyetin, fikrin konusundan ziyade ortaya konuluş biçiminde kendisini göstermesi, henüz herhangi bir şekilde dış dünyada somutlaşmamış fikirlerin eser olarak koruma göremeyeceği anlamına gelir. Fotoğrafçının zihninde sadece bir şeyin belirli bir şekilde fotoğrafını çekmeye yönelik bir fikir varsa ancak fotoğraf henüz çekilmemişse, fotoğrafçı fikrini bir başkasıyla paylaşmış dahi olsa bir eserin varlığından söz edilemez.

Kanun koyucu, fikrin somutlaşması ile yetinmemekte, fikrin somutlaşmış halinin Kanun’da sayılan eser kategorilerinden birinin özelliklerini taşıması gerektiğini belirtmektedir. Bu kategoriler “ilim ve edebiyat”, “musiki”, “güzel sanatlar” ve “sinema” eserleri olarak dört başlıkta sıralanmıştır. Öyleyse bir fotoğrafın “eser” sayılabilmesi

¹ Hususiyet kavramına yönelik yapılan diğer tanımlar için ayrıca bkz. Cüneyt Belliçan, “Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2008), 68 vd.

² İstanbul 2. FSHM, 22.1.2020, E. 2017/203, K. 2020/41, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

için eser kategorilerine dahil olma ve sahibinin hususiyetini taşıma kriterlerini bir arada sağlaması gerekir.

Kanun koyucu fotoğrafları iki farklı eser kategorisinin örnekleri arasında saymıştır. FSEK m. 2/1, Nr.3'e göre "*bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmi mahiyette fotoğraf*" ilim ve edebiyat eseridir. O halde ilim ve edebiyat eseri niteliğindeki fotoğraflar, estetik vasfı bulunması gerekmeyen,³ teknik ve bilimsel nitelikteki fotoğraflardır. Teknik ve bilimsel nitelikte olmak öğretici, açıklayıcı, uygulamaya imkan sağlayıcı olmak demektir.⁴ Eserde bulunması gereken hususiyet de fotoğrafın anılan bu özelliklerinde mevcut olmalıdır⁵. Dolayısıyla FSEK m. 2/1, Nr.3'de sayılan fotoğraflar, bilimsel veya teknik bir konunun insan gözünde canlandırılmasını ve bu yolla konunun öğrenilmesini veya açıklanmasını sağlamaktadır.⁶ İlim ve edebiyat eseri niteliğindeki fotoğraflara örnek olarak, dış hekimlerinin restoratif diş tedavilerine ilişkin fotoğrafları⁷ ya da bir coğrafya kitabında yer alan ve Toros Dağlarının denize paralel olma özelliğini vurgulayan bir fotoğraf verilebilir. Keza Anadolu Ajansı'nın Ukrayna'dan servis ettiği ve "eser" olma niteliği günümüzde tartışmalara konu olan, "bombardı-

³ Kanunun lafzının aksine öğretici, "bedii (estetik) vasfı bulunmama" durumunu ilim ve edebiyat eseri sayılmanın bir şartı olarak kabul etmemiştir, bkz. Hayri Bozgeyik, *Mimaride Telif Hakları*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019), 73.

⁴ Yargıtay HGK., 24.6.2020, E. 2017/134, K. 2020/474, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.; ayrıca bkz. Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012), 123. Öğretiye göre reklam ve propaganda afişleri, ilanlar ya da kataloglara ait fotoğraf ve resimler ne öğretici ne de açıklayıcıdır; bu nedenle ilim ve edebiyat eseri niteliğinde değildir. Bu bağlamda bkz. Duygun Yarsuvat, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*, (İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1977), 46; İlhan Öztrak, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar*, (Ankara: AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1971), 21.

⁵ Hayri Bozgeyik, "Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 25/3 (2009), 200; Şafak Parlak Börü, *Fotoğraf Üzerindeki Haklar*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2013), 57 vd.; ayrıca bkz. Elif Dinler, "FSEK Kapsamında Fotoğrafın Korunmasının Yargıtay Kararları Çerçevesinde İncelenmesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (2022), 215.

⁶ Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, (Ankara: Dayınlarlı Hukuk Yayınları, 1988), 42.

⁷ Bozgeyik, "Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet", 195 vd.

manda yaralanan öğretmen Kurilo” fotoğrafı⁸, savaşın sivil halk üzerindeki trajik etkilerini ortaya koymak bakımından kanımızca FSEK m. 2 kapsamında bir eserdir.

Fotoğraflar, FSEK’teki “güzel sanat eserleri” kategorisi içerisinde de yer bulmaktadır. Burada yer alan fotografik eserler, estetik değeri olan fotoğraflardır. (FSEK m. 4/1, Nr.5). Yargı kararlarına göre fotoğraflarda estetik nitelik, fotoğraflanan kişi ya da objenin çıplak gözle görülenden başka türlü yansıtılması halinde ve fotoğrafçının fotoğrafı çekerken yaptığı hazırlık çalışmalarında görülür.⁹ Fotoğrafçının, fotoğrafı kurgularken, konumlandırma yaparken, ışık durumunu ayarlarken yapmış olduğu hazırlık çalışmaları, o fotoğrafa güzel sanat eseri niteliği kazandıran çabalarıdır.¹⁰ Keza eserin taşıdığı hususiyet de yine fotoğrafın taşıdığı estetik nitelikte kendini göstermelidir. Diğer bir deyişle, fotoğraf estetik değerini fotoğrafçının kendine özgü üslubundan, yaratıcılığında, bağımsızlığından almış olmalıdır. Fotoğrafın kompozisyonu, çekim açısı, çekildiği an, fotoğrafçının fotoğrafı çekme üslubu gibi özellikler, fotoğrafta hususiyet olup olmadığını belirleyen, bir diğer ifadeyle fotoğraf eserleri ile alelade fotoğrafları birbirinden ayırt eden noktalardır.¹¹

Fotoğraf eserlerini, fotogerçekçi grafiklerden (*photorealistic graphics*) ayırt etmek gerekir. Bilgisayarda oluşturulan bu tür grafiklerden bazılarını görsel olarak fotoğraflardan ayırt etmek mümkün olmasa da söz konusu grafikler fotoğraf sözcüğünün kavramsal olarak içinde barındırdığı “ışınsal etki” ile oluşturulmadıklarından¹² “fotoğ-

⁸ Anadolu Ajansı, “AA’nın Ukrayna’dan servis ettiği fotoğraf dünya basınında sembol oldu”, (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.aa.com.tr/tr/kurumsal-haberler/aa-nin-ukraynadan-servis-ettigi-fotograf-dunya-basininda-sembol-oldu/2514727>.

⁹ İstanbul 2. FSHM, 16.5.2019, E. 2014/135, K. 2019/186, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

¹⁰ İstanbul 2. FSHM, 17.9.2019, E. 2017/432, K. 2019/369, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

¹¹ İstanbul BAM, 16. HD., 2.4.2021, E. 2018/1911, K. 2021/712, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

¹² Fotoğraf terimi Yunanca “photos” ve “graphos” sözcüklerine dayanır; “ışık” ve “yazı” anlamına gelir. Fotoğraf, ışığa duyarlı yüzeyler (plaka, kağıt, film) üzerinde

raf" olarak nitelendirilmemelidir.¹³ Ancak şunu da belirtmek gerekir ki Kanun'da adı geçen eser kategorilerine yenilerini eklemek mümkün olmasa da kategoriler kendi içerisinde esnektir. Diğer bir anlatımla, her bir kategori içerisinde sayılan fikri ürünler, birer örnekten ibarettir. Dolayısıyla fotogerçekçi tasarımlar, sahibinin hususiyetini taşıyor ve ilim-edebiyat ya da güzel sanat eseri kategorilerinin özelliklerini gösteriyorsa "eser" olarak nitelendirilebilir.¹⁴

Eğer bir fotoğraf, onu çekmiş olan kimsenin hususiyetini taşıyorsa ve estetik bir niteliğe sahip değilse, güzel sanat eseri olarak korunmaz. Söz konusu fotoğraf ilim ve edebiyat eseri niteliğine de sahip değilse, diğer bir ifade ile sadece günlük alelade bir vakianın objektif ile saptanmasından ibaretse, bu durumda fotoğrafın sahibi, FSEK'in eser sahipleri için öngördüğü korumadan yararlanamaz.

Elbette fotoğrafın eser sayılmaması, fotoğrafın tamamen korumasız kalacağı anlamına gelmez. Nitekim FSEK m. 84'te eser sayılmayan fotoğrafların sahiplerinin yararlanabileceği bir düzenleme öngörülmüştür. Bu madde, eser niteliğinde olmasa bile işaret ses, fotoğraf, video gibi içeriklerin, bunları nakle yarayan bir araca kaydedilmesi halinde, üçüncü kişilerce aynı araçtan faydalanarak kullanılmayacağını düzenlemektedir. İleri sürülebilecek talepler bakımından TTK'nin haksız rekabet ile ilgili hükümlerine gönderme yapılmıştır. Şu halde eser niteliği bulunmasa da bir fotoğrafın, FSEK m. 84'te sayılan kişi-

---

görüntü üretmek için kullanılan süreçler için kullanılan ortak bir terimdir. Detaylar için bkz. M. Siddık Çinko, 101 Soruda Fotoğrafçının Hakları, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018), 22 vd.

¹³ Artur-Axel Wandtke ve Winfried Bullinger. Praxiskommentar zum Urheberrecht München, (Beck Verlag, 2019), § 72 Rn. 35. Ayrıca bkz. Salih Polater, Güzel Sanat Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları, (İstanbul. On İki Levha Yayıncılık, 2021), 62 vd.

¹⁴ Fotogerçekçi tasarımlar da tıpkı fotoğraflar gibi kimi zaman ilim-edebiyat eseri kimi zaman ise güzel sanat eseri olabilseler de eserin fotoğraf mı yoksa fotogerçekçi bir tasarım mı olduğu, eser sahiplerine getirilen bazı istisnalar bakımından önem taşıyabilir. Örneğin FSEK m. 34'te fotoğraf eserleri için getirilmiş fakat grafik tasarımlar için geçerli olmayan özel durumlar ele alınmıştır.

lerden izin alınmadan ve haksız rekabet yaratacak şekilde çoğaltılması ve yayımlanması engellenebilmektedir.¹⁵

Haksız rekabet hükümlerine gönderme yapılan bir diğer düzenleme FSEK m. 83'te yer almaktadır. Buna göre; bir eserin ad ve alametleri ile çoğaltılmış nüshaların şekilleri, iltibasa meydan verebilecek surette diğer bir eserde veya çoğaltılmış nüshalarında kullanılmaz; buna aykırı hareket edenler hakkında ise haksız rekabete ilişkin hükümler uygulanır. O halde kendisi eser niteliğinde olmasa da mevcut bir eserin alameti¹⁶ sayılabilecek fotoğraflar, örneğin bir şarkıcının dijital albüm ya da single'ının kapağı olarak kullanılan bir fotoğraf, yeterli ölçüde ayırt edici nitelik taşıyorsa, üçüncü kişilerin iltibas yaratan kullanımlarına karşı korunabilmektedir.

Bu durumda pekala şu soru sorulabilir: Eser olmayan fotoğraflar da bir şekilde üçüncü kişilerce çoğaltmaya ve yaymaya karşı korunuyorsa, bu durumda fotoğrafların "eser" olarak korunmasının önemi nedir? Şöyle ki, FSEK m. 83 ve 84 ile gönderme yapılan haksız rekabete ilişkin düzenlemeler, TTK m. 54 vd. hükümlerde yer alır. Dolayısıyla FSEK, eser sayılmayan fotoğrafları kendi bünyesinde korumaktadır. FSEK'in öngördüğü eser koruması, avantajlı noktalar barındırmaktadır; eser olarak nitelendirilen fikri ürünlerin sahibine, o eser üzerinde mali ve manevi nitelikte bazı haklar tanınmıştır. Hak sahibinin açık ve yazılı rızası olmadan ya da Kanun'un öngördüğü serbestilerin şartları sağlanmadan üçüncü kişilerin eser niteliğindeki fotoğrafı kullanmaları "mutlak ihlal" niteliğinde olduğundan, fotoğrafın eser niteliğinde olduğunun üçüncü kişilerce bilinip bilinmemesi, fotoğrafın kullanılmasının dürüstlük kuralına ya da kişilik hakkına aykırı olup olmaması gibi hususlar önem taşımaz. FSEK'e göre yetkisiz kullanım, ihlalin varlığı için gerekli ve yeterlidir. Buna karşın, eser sayılmayan fotoğraflar için genel hükümlere başvurulduğunda ileri sürülen taleplerden sonuç alınabilmesi, fotoğrafın dürüstlük kuralına ya da kişilik

¹⁵ Bkz. örn. İstanbul 1. FSHM, 2.6.2021, E. 2018/556, K. 2021/246, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

¹⁶ Eser alametinin eseri simgeleyen bir resim olabileceği yönünde bkz. Tekinalp, Fikri Mülkiyet Hukuku, 287 vd.

hakkına aykırı şekilde kullanılmış olması gibi ek koşullara bağlıdır¹⁷. Bu nedenle fotoğrafın eser olarak nitelendirilebiliyor oluşu, eser üzerindeki hak sahipleri açısından avantajlıdır.

II. FOTOĞRAF ESERLERİ ÜZERİNDEKİ HAK SAHİPLERİ

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun eser ile ilgili olarak manevi ve mali nitelikte bazı haklar düzenlediğinden ve üçüncü kişilerin bu hakları izinsiz kullanamayacağından söz ettik. İzin kimden alınacağıнын tespiti noktasında hak sahiplerini belirlemek önem taşır. Kural olarak eser üzerindeki haklar eser sahibi tarafından kullanılır (FSEK m. 18/1). Bu bakımdan aşağıda öncelikle fotoğraf eserleri bakımından eser sahibinin kim ya da kimler olduğu açıklanmıştır. Akabinde ise eser sahibi dışındaki kişilerin hak sahibi olarak karşımıza çıkabildiği durumlar ele alınmıştır.

A. Eser Sahibi

FSEK m. 1/B-b ve m. 8/1'de eser sahibi, "eseri meydana getiren kişi" olarak belirlenmiştir. Hatırlatmak gerekirse eser, "sahibinin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat mahsulü" olarak tanımlanmıştır. Eserin, sahibinin hususiyetini taşıması gerekliliği, bir eserin sahibi olarak adlandırılabilir tek kişinin, söz konusu fikri ürüne hususiyet kazandıran kişi olduğunu gösterir. Öyleyse bir fotoğraf eserinin ortaya çıkmasında katkısı olan herkesi eser sahibi addetmek mümkün değildir.

Eser olabilmeyen koşulu olan hususiyetin, eserin somutlaştırılma ve dış dünyaya aktarılma biçiminde kendini gösterdiğinden, konu bakımından orijinalliğin ya da yeniliğin belirleyici olmadığından söz ettik. Dolayısıyla eserin nasıl ortaya çıkarılacağı konusunda yol gösteren, fotoğrafın hangi mekanda ve konseptte çekilebileceğine dair tavsiye ve telkinlerde bulunan kişiyi eser sahibi olarak nitelendirmek

---

¹⁷ Eser sayılmayan fotoğrafların korunması hakkında detaylı bilgi için bkz. Börü, Fotoğraf Üzerindeki Haklar, 332 vd.

mümkün değildir.¹⁸ Sadece esere hususiyet kazandıran kişiler eser sahibi olarak nitelendirilir. Bununla birlikte, birden fazla kişinin bu sıfatı üstlenmesi, bir diğer ifadeyle bir fikri ürün üzerinde birden fazla kişinin hususiyetinin bulunması mümkündür (FSEK m. 9-10). Birden fazla kişinin birlikte meydana getirdikleri eserin kısımlara ayrılması mümkünse ortak (müşterek) eser sahipliği (FSEK m. 9); vücuda getirilen eser ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa iştirak (elbirliği) şeklinde eser sahipliği (FSEK m. 10) söz konusudur. İlk durumda, esere katkı sunanlardan her biri vücuda getirdiği kısmın sahibi sayılır. İkinci durumda ise eserin sahibi, onu vücuda getirenlerin birliğidir. Ancak fotoğraf eserlerinde bir fotoğrafın, birden fazla kişinin eser sahipliğinde çekilmesi nadir karşılaşılabilecek bir durumdur.¹⁹ Çekimler esnasında fotoğrafçıya eşlik eden kişi genellikle teknik ve idari donanımlar konusunda yardımcı olan fotoğrafçı asistanlarıdır. Bu kişilerin esere sundukları katkı "hususiyet" düzeyinde değildir. Nitekim FSEK m. 10/3'te, eserin meydana getirilmesinde sadece teknik hizmet sunan ya da teferruatla ilişkin yardımlarda bulunan kişilerin eser sahibi olmayacağı düzenlenmiştir. Esere hususiyetini aktaran kişi genellikle objektifin arkasındaki tek bir kişidir.

Ortak veya iştirak halinde meydana getirilen eserler üzerindeki eser sahipliğini, "işlenme eser" üzerindeki eser sahipliğinden ayırt etmek gerekir. İşlenme eser, diğer bir eserden faydalanmak suretiyle meydana getirilen, asıl eserden bağımsız olmayan ve işleyenin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat ürünüdür (FSEK m. 1/B-c). Bu eserler FSEK m. 6'da örneklendirilmiştir. FSEK m. 6/1, Nr.5'te "*güzel sanat eserlerinin bir şekilden diğer şekillere sokulması*" ile elde edilen eserler, işlenme eserlerin örneklerinden biri olarak sayılmıştır. Örneğin güzel sanat eseri niteliğindeki mimari bir yapının, güzel sanat eseri mahiye-

---

¹⁸ Ahmet Kılıçoğlu, Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2021), 183; Cahit Suluk, Temel Nal ve Rauf Karasu, Fikri Mülkiyet Hukuku, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 48 vd.

¹⁹ Benzer yönde bkz. Azra Arkan Serim, "Fotoğraf Sanatları Alanında Telif Hakları", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18/1 (2019), 67.

tinde çekilen fotoğrafı da işlenme eser niteliğindedir.²⁰ Her ne kadar fotoğrafı bir güzel sanat eseri haline getiren “hususiyet” ve “estetik değer”, kaynağını mimari yapının estetik değerinden değil de fotoğraf sanatçısının çabasından almışsa da nihayetinde fotoğrafçı, eserini oluştururken mimari eserin estetik özelliklerinden de yararlanmıştı. O halde, verilen örnekteki gibi bir işlenme eserde birden fazla kişinin hususiyeti bulunmaktadır: Asıl eser sahibinin hususiyeti ve işleyen hususiyeti.²¹ Ancak ortak veya iştirak halinde meydana getirilen eserler “bağımsız bir eser” üzerinde birden fazla kişinin hususiyetinin bulunması durumuna ilişkindir; bu nedenle eserde hususiyeti mevcut olan her kişi, eser sahibi olabilmektedir. İşlenme eser ise asıl esere bağımlı eserlerdir. FSEK m. 8/2’de yer alan açık hüküm uyarınca, işlenme bir eserin sahibi, asıl eser sahibinin hakları saklı kalmak şartıyla onu işleyendir. Bir diğer ifadeyle işlenme bir eserin varlığı halinde kendisinden yararlanılan eserin sahibi, yalnızca söz konusu bu orijinal (işlenen) eserin sahibi olarak kalacak, işlenme eser üzerinde eser sahipliğinden doğan bir hak elde edemeyecektir. Bununla birlikte işlenme eserin de asıl eser sahibinin haklarına zarar vermeden kullanılması gerekmektedir. Bir diğer ifadeyle işlenme eser niteliğindeki fotoğraftan yararlanmanın asıl eser sahibinin iznine bağlı olması halinde (ki kural olarak bu gereklidir²²) bu iznin alınmasına dikkat edilmelidir.

---

²⁰ Erel, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 230. İşlenme niteliğindeki fotoğraf eserlerine diğer örnekler için bkz. Dinler, “FSEK Kapsamında Fotoğrafın Korunması”, 329.

²¹ Halil Arslanlı, Fikri Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri. (İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1954), 30; Levent Yavuz, Türkan Alica ve Fethi Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt 1, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014), 737.

²² Nitekim FSEK m. 21’e göre bir eserden, onu işlemek suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Öte yandan bu kuralın istisnaları da bulunmaktadır. Örneğin yukarıda mimari eser niteliğindeki bir müzenin dış cephesinin fotoğraflanmasından örnek verdik ve bunun bir işleme eser olduğundan söz ettik. Kural olarak mimari yapılarının dış cephelerinin üçüncü kişilerce fotoğraflanması serbesttir (FSEK m. 40). Ancak iç cepheler için böyle bir serbesti yoktur. Dolayısıyla mimari yapının iç cephesinin fotoğraflanması işleme eser niteliğinde dahi olsa, fotoğrafçının bu fotoğrafı izinsiz yayımlaması söz konusu olmaz. Eser sahibinin işleme hakkına ve istisnalarına Bölüm III.C’de ayrıca değinilmiştir.

İşlenme eserden söz edebilmek için asıl eserden faydalanmanın esinlenmeyi aşar düzeyde olması gerekir.²³ Örneğin Mona Lisa tablosundaki kadına benzediği düşüncesiyle bir kadını fotoğraflayan fotoğrafçı, bir işlenme eser meydana getirmiş olmaz; bu bağımsız bir eserdir. Öte yandan kişilerin fotoğrafın çekilmesi halinde, fotoğraflanan kişinin eser sahipliğinden söz etmek de mümkün değildir. Zira eser olabilmenin şartı olan hususiyet, fotoğraflananın değil, fotoğrafçının hususiyetidir. Dolayısıyla eser sahibi bu durumda da yalnızca fotoğrafçıdır.²⁴

2004 yılı öncesinde FSEK'te eser sahibi, "eseri meydana getiren gerçek kişi" olarak tanımlanmaktaydı. 2004'teki değişiklikle "gerçek" ifadesi kanun metninden çıkartıldı.²⁵ Bununla birlikte hayvanların ya da tüzel kişi ve yapay zeka gibi varlıkların eser sahibi olabilmesi günümüzde de mümkün değildir. Zira eser olabilmenin şartı olan "hususiyet", gerçek kişiye yani insana özgü bir kriterdir.²⁶ FSEK eserden bağımsız bir "eser sahipliği" sıfatı tesis etmez. Öte yandan hukukumuzda eserin meydana geldiği an açısından "yaratma ilkesi" geçerli-

---

²³ Esinlenme, bir eserden yalnızca ilham alma hali olarak değerlendirilebilir (bkz. Tekinalp, Fikri Mülkiyet Hukuku, 134). Bu husus, serbest yararlanma kapsamındadır. Esinlenme ve serbest yararlanma ilişkisi için bkz. Zehra Özkan Üner, Karşılaştırmalı Hukuk Bakış Açısıyla Telif Haklarında Parodi, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022), 258 vd.

²⁴ Ancak fotoğraflanan kişinin bazı haklarını da göz ardı etmemek gerekir. FSEK m. 86'ya göre eser mahiyetinde olmasalar bile, bir fotoğrafta tasvir edilen kişinin izni yoksa o fotoğraf teşhir edilemez, kamuya sunulamaz. Şayet fotoğraflanan kişi ölmüşse, gerekli izin onun 19. Maddede belirtilen yakınlarından alınmalıdır. Bu kişiler; varsa vasiyeti tenfiz memuru, yoksa sırasıyla, sağ kalan eş ile çocuklar ve atanmış mirasçılar, ana – baba, kardeşlerdir. Ancak fotoğraflananın ölümünden 10 yıl geçmişse artık muvafakat aranmaz. Muvafakatin aranmadığı birkaç durum daha söz konusudur. Şayet fotoğrafta resmedilen, memleketin siyasi ve toplumsal hayatında rol oynayan kimseler veya bunların iştirak ettiği geçit, resmi tören veya toplantılarsa izin gerekmez. Keza günlük olaylara ilişkin haber niteliğindeki fotoğraflarda da resmedilen kişilerin izni şart değildir.

²⁵ 4630 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun (RG. 03.03.2001/24335) m. 5.

²⁶ FSEK sisteminde eser sahibinin yalnızca gerçek kişi olabileceği yönünde ayrıca bkz. İstanbul 1. FSHM, 6.10.2020, E. 2018/400, K. 2020/257, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023; Mustafa Ateş, "Telif Hukukunda Eser Kavramı ve Eser Sahipliği", Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildirileri Kitabı 16-22 Aralık 2019, (Ankara: TAA Yayınları, 2020), 39.

dir. Bir diğer ifadeyle eser, hukuki işlem ile değil maddi bir fiil olan “yaratma” eylemi ile ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak eser meydana geldiği an, eseri meydana getiren gerçek kişi eser sahipliği sıfatını kendiliğinden kazanır.²⁷ Dolayısıyla fotoğrafı çeken kişinin yaş küçüklüğü ya da ayırt etme gücünden yoksunluğu gibi durumların eser sahipliği sıfatının kazanılmasına etkisi yoktur. Öte yandan eser üzerindeki birtakım hakların sahibi değişse bile “eser sahipliği” sıfatı asla devredilemez ve bu nedenle değişmez.

Eser “yaratma” ile meydana geldiği ve başkaca bir işlem gerekmediği için eserden ve eser sahipliği sıfatının kazanılmasından söz etmek için, herhangi bir kayıt-tescil işlemine de ihtiyaç yoktur.²⁸ Özellikle de internet ortamında sıkça karşılaşılan, fotoğrafların yanına «©» işareti konulması ya da «her hakkı saklıdır» yazılması gibi uygulamalar yalnızca uyarıcı ve bildirici etki gösterir. Fotoğrafların yanında bu tür ibareler yer almasa da eser sayılabilmenin şartlarını sağlamış bir fotoğrafın fotoğrafçısı eser sahibidir.

Fotoğraf eserleri üzerinde eser sahipliğinin elde edilmesi için tescil, kayıt ve benzer nitelikte herhangi bir işleme gerek olmamakla birlikte, bu eserleri isteğe bağlı olarak tescil ettirmek mümkündür. İsteğe bağlı kayıt-tescil işlemi, eserin kimin tarafından meydana getirildiğini belirlemeye kolaylık sağlamak amacıyla yaptırılması zorunlu olmayan, yaptırılmadığında hak kaybına neden olmayan ve kişiye herhangi bir hak vermeyen beyana dayalı bir işlemdir.²⁹ Beyana dayalı olmaktan kasıt, kişinin gerçekten eser sahibi olup olmadığına dair bir incelemenin yapılmamasıdır. Dolayısıyla tescil belgesi hak veren bir belge değildir; sadece ispat kolaylığı sağlar. İsteğe bağlı kayıt-tescil başvurusu Telif Hakları Genel Müdürlüğüne, Genel müdürlüğün

²⁷ Fırat Öztan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2008), 236.

²⁸ Nal ve Suluk, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 44.

²⁹ Telif Hakları Genel Müdürlüğü, “İsteğe Bağlı Kayıt-Tescil”, (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.telifhaklari.gov.tr/Istege-Bagli-KayitTescil>.

internet sitesi üzerinden yapılmakta ve sonrasında başvuru evrakının ibrazı gerekmektedir.³⁰

Öte yandan eser sahibinin kim olduğu konusunda ispat kolaylığı sağlayan tek imkan, kayıt-tescil değildir. Dijital ortamdaki eserler için bazı teknik önlemler almak da mümkündür. Örneğin TASDIX denilen; bilgisayar ortamındaki her tür dosyaya yasal geçerliliği olan bir sayısal zaman damgası ekleyen ve böylece belli bir dokümanın ne zaman oluşturulduğunu veya dosyaya ne zaman sahip olunduğunu belgelemeye yarayan bir internet uygulaması mevcuttur.³¹ Diğer bir imkan, filigranlamadır. Filigranlama, bir belge veya görüntü dosyasının üzerine logo veya metin yerleştirme işlemidir.³² Filigranın, tıpkı bir kağıt ışığa tutulduğunda görüntülenebilen logo ve yazılarda olduğu gibi dijital ortamda da çıplak gözle görünmez şekilde yapılması mümkündür. Bunun için kullanılan genel terim steganografidir.³³ Steganografinin avantajı, eser sahipliğine ilişkin bilginin yardımsız bir şekilde insan gözüne görünmez olması nedeniyle kişilerin bu teknik önlemleri devre dışı bırakmaya yeltenmemesidir. Uygulamanın dezavantajı ise görünmezliğe bağlı olarak eserin haksız kullanımına yönelik caydırıcılık fonksiyonunun olmamasıdır.

Dijital eserler için bugün yaygın olan bir diğer uygulama NFT'dir. Eser sahibine ilişkin bilgiler ile eser ile ilgili diğer bilgilerin, merkeziyetsiz bir yapı olan ve bilgilerin kriptografik yolla şifrelendiği bir blok

³⁰ Ayrıca bkz. Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelik (RG. 17.05.2006/26171.)

³¹ Bkz. Tasdix, "Zaman Damgası", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.tasdix.com/BilgiBankasi.aspx>; ayrıca bkz. Nahide Mutlu ve Zafer Babür, "TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Elektronik İmza Kanunu'na istinaden, farklı sektörlerdeki eser sahiplerinin fikri mülkiyet haklarını korumada delil oluşturabilmesine olanak sağlayan bir internet uygulaması", (Girne/KKTC: Ağ ve Bilgi Güvenliği Sempozyumu, 2008), https://www.emo.org.tr/etkinlikler/agbilgiguvenlik/etkinlik_bildirileri_detay.php?etkinlikkod=82&bilkod=4605.

³² Wolfram Gas, "Digitale Wasserzeichen als urheberrechtlicher Schutz digitaler Werke?", Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht, 11(1999), 815; H. Lale Ayhan, "AB ve Türk Hukuklarına Göre İnternet Ortamında Fikrî Mülkiyet Haklarının İhlâli", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2010), 230 vd.

³³ Ayhan, "İnternet Ortamında Fikrî Mülkiyet Haklarının İhlâli", 231.

zincirde saklandığı; böylece bilgilerin değiştirilemezliğinin ve manipüle edilmezliğinin garanti altına alındığı bu güvenli uygulama³⁴ dahi eser sahibinin kim olduğu konusunda aksi iddia edilemez bir veri sunmaz, yalnızca adi bir karine yaratır. Nitekim bir fotoğrafın NFTsi, gerçekten eser sahibi olmayan bir kişi tarafından da yapılmış olabilir.³⁵ Dolayısıyla gerçek eser sahibinin, her türlü delil ile kendi eser sahipliğini ortaya koyma, kanıtlama imkanı saklıdır. Bu bağlamda fotoğrafın negatiferi, dia pozitifleri ve (fotoğrafçının istediği fotoğrafı elde etmek için birden fazla çekim yaptığı durumlarda) fotoğraf serisinin tamamının ortaya konulması “delil” olarak kabul görebilir.

B. Eser Sahipliğinden Doğan Hakları Kullanmaya Yetkili Kişiler

Bir eser meydana getirildiğinde, eser sahipleri, eser üzerinde doğrudan (herhangi bir kayıt, tescil vs. işleme gerek kalmaksızın) birtakım haklar elde ederler. Bu haklar FSEK’te “manevi haklar” ve “mali haklar” şeklinde iki temel ayrıma göre düzenlenmiştir.

Eser sahibinin manevi haklarını, umuma arz hakkı (FSEK m. 14), eser sahibi olarak tanıtılma hakkı (FSEK m. 15), eserde değişiklik yapılmasını menetme hakkı (FSEK m. 16) ve eser sahibinin malik ve zilyede karşı hakları (FSEK m. 17) oluşturur. FSEK’te eser sahibine tanınan mali haklar ise işleme hakkı (FSEK m. 21), çoğaltma hakkı (FSEK m. 22), yayma hakkı (FSEK m. 23), temsil hakkı (FSEK m. 24) ve umuma iletim hakkı (FSEK m. 25) olarak düzenlenmiştir.

Bu hakların her biri, kural olarak münhasıran eser sahibinin kullanabileceği yetkiler içerir. Bu yetkilerin konusunu oluşturan fiillerin neler olduğuna ve internet ortamında bu fiillerin nasıl gerçekleştirilebileceğine; dolayısıyla üçüncü kişilerin internet ortamındaki hangi fiillerinin ihlal teşkil edebileceğine aşağıda değinilecektir. Ancak ön-

³⁴ Onur Sarı, NFT'ler Açısından Mali Hakların Devri Sözleşmesi (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 59.

³⁵ Thomas Hoeren ve Wolfgang Prinz. “Das Kunstwerk im Zeitalter der technischen Reproduzierbarkeit – NFTs (Non-Fungible Tokens) in rechtlicher Hinsicht”, Computer und Recht, 8 (2021), 571.

cesinde, eser sahibi dışında kimlerin ne şekilde bu haklar üzerinde söz sahibi olabileceğine işaret etmek gerekir; zira eser sahibinin haklarını kullanmaya yetkili olan kişi kimse, üçüncü kişiler, bu filleri gerçekleştirmek istediklerinde o kişiden izin almalıdır. Bu bağlamda ana kural, eser sahipliğinden doğan hakların eser sahibi tarafından kullanılmasıdır (FSEK m. 18/1). Bununla birlikte Kanun, üçüncü kişilerin hak sahipliğine ilişkin çeşitli düzenlemelere yer vermiştir.

Bunlardan ilki, eser sahibinin haklarının kanun gereği başka kişi ya da kurumlar tarafından kullanılabilmesi istisnaî bir durumu düzenleyen FSEK m. 18/2'dir. Buna göre; *“aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça; memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserler üzerindeki haklar bunları çalıştıran veya tayin edenlerce kullanılır”*. O halde kendisinden eser meydana getirmesini isteyen kişinin denetimi ve gözetimi altında ve o kişiye bağlı olarak çalışanların, işlerini görürken meydana getirdikleri eserler üzerindeki mali haklar işverenlerce kullanılır.³⁶ Fotoğraf ajanslarında çalışan fotoğrafçıların işlerini görürken meydana getirdikleri fotoğraf eserleri bakımından bu hüküm dikkate alınmalıdır. Ancak hükümden de anlaşılacağı üzere bu düzenleme, çalışan ile çalıştıran arasında *“aksi kararlaştırılmadıkça”* geçerlidir. Öte yandan fotoğrafçı, kendisinden fotoğraf çekmesini isteyen kişinin denetim ve gözetimi altında ve ona bağlı olarak çalışmıyorsa, örneğin bir istisna akdi kapsamında eser sipariş edilmişse, FSEK m.18/2 hükmü uygulanmaz.³⁷

FSEK m. 18'in tanıdığı yetki dışında, başkalarına ait eserler üzerindeki mali hakları devralmak isteyen kişi ya da kurumlar, eser sahibi ile bir sözleşme yapmalıdır. Demek ki kanunen öngörülen hak sahipliği dışında, sözleşmeden kaynaklanan hak sahipliğinden söz et-

³⁶ Özge Yıldız, “Çalışanların Meydana Getirdiği Eserler”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 72/2 (2014), 507 vd.

³⁷ İş gören ile işveren arasında bağımlılık unsurunun bulunmadığı eser (istisna), vekâlet veya yayım sözleşmeleri bağlamında FSEK md.18/2 hükmünün uygulanabilmesinin mümkün olmadığına dair bkz. Yargıtay HGK., 16.1.2020, E. 2019/474, K. 2020/26, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.ayrıca bkz. Yıldız, “Çalışanların Meydana Getirdiği Eserler”, 511 vd.

mek de mümkündür. FSEK m. 48'e göre sözleşmelere konu edilebilecek haklar mali haklardır. Sözleşme doğrudan mali hakkın devrini konu alabileceği gibi mali hakkın kullanma yetkisinin bir başkasına devrini de öngörebilir. Buna ruhsat/lisans denir.³⁸ İster hakkın devri ister kullanım yetkisinin devri şeklinde olsun, mali haklara ilişkin sözleşmeler yazılı yapılmalıdır ve hangi haklar sözleşmeye konu edilmek isteniyorsa ayrı ayrı belirtilmelidir (FSEK m. 52).

Mali hakların miras yoluyla mirasçılara geçmesi de mümkündür (FSEK m. 63). Eser sahibi veya mirasçılardan mali bir hak veya böyle bir hakkı kullanma ruhsatını iktisap etmiş olan kimse ise ancak bunların yazılı muvafakatiyle bu hakkı veya kullanma ruhsatını başka birine devredebilir (FSEK m. 49/1).

Eser sahibinin manevi hakları ise ne sözleşme ile devredilebilir ne de miras yoluyla mirasçılara geçebilir. Eser sahibinin kişiliği ile yakın ilişki içerisinde bulunan³⁹ bu hakların yalnızca "kullanım yetkisi" devredilebilir.⁴⁰ Şayet eser sahibi sağlığında bu yönde bir tasarrufta bulunmamışsa, ölümünden sonra bu hakları kullanma yetkisi vasiyeti yerine getirme görevlisine, bu tayin edilmemişse sırasıyla; sağ kalan eşi ile çocuklarına ve atanmış mirasçılarına, ana - babasına, kardeşlerine aittir (FSEK m. 19).

---

³⁸ FSEK m. 56'ya göre ruhsat; mali hak sahibinin başkalarına da aynı ruhsatı vermesine mani değilse (basit ruhsat), yalnız bir kimseye mahsus olduğu takdirde (tam ruhsat) tır. Kanun veya sözleşmeden aksi anlaşılmadıkça her ruhsat basit sayılır. Basit ruhsatlar hakkında hasılat kirasına, tam ruhsatlar hakkında intifa hakkına dair hükümler uygulanır.

³⁹ Manevi hakların kişilik hakkına benzer ve ondan ayrılan yönleri için bkz. Yalçın Tosun, *Medeni Hukuk, Sözleşme Hukuku ve Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Manevi Haklar*, (İstanbul: Legal Kitabevi, 2016), 260 vd.

⁴⁰ Kılıçoğlu, *Karşılaştırmalı Fikri Haklar*, 238; Tosun, *Manevi Haklar*, 213 vd.

III. İNTERNET ORTAMINDAKİ FOTOĞRAF ESERLERİNİN KORUNMASINI GEREKTİREN HALLER

A. Genel Olarak

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında ihlal, eser sahipliğinden doğan manevi ve mali haklarla izinsiz müdahale edilmesidir. Şayet hak sahibi eser sahibiyse eser sahibinden, Kanun veya sözleşme uyarınca bir başkasının hak sahipliği mevcutsa söz konusu bu kişiden izin alınmadan manevi ve mali haklara ilişkin yetkilerin üçüncü kişilerce kullanılması hak ihlali yaratır. Bir diğer ifadeyle üçüncü kişiler, hak sahiplerinden izin almadan, fotoğraf eserini manevi ve mali hakların içeriğini oluşturan fiillere konu etmemelidir. Hak sahibi tarafından verilecek izin yazılı olmalıdır; zira FSEK m. 52, mali haklara ilişkin olarak yalnızca sözleşmelerin değil, her türlü tasarrufun yazılı yapılması gerektiğini⁴¹ öngörmüştür. O halde fotoğraf eseri üzerinde hak sahibi olan kişi, üçüncü kişiler ile bir lisans ya da telif-devir sözleşmesi yapmayacak, sadece münferit bir kullanım için izin verecek dahi olsa, bunu FSEK m. 52 uyarınca açık ve yazılı yapmalıdır. Bundan ulaşılabilecek sonuç, örtülü iznin geçerli olmadığıdır. Eserin hali hazırda internet ortamında açık erişime sunulmuş olması, hakların kullanımından feragat edildiğini veya üçüncü kişilere eserin kullanımı konusunda zımni izin verildiğini göstermez.⁴² Bununla birlikte, münferit kullanımlara verilecek izin için öngörülen yazılılık şartını, hakların devri ya da ruhsat sözleşmesi için gerekli olan yazılılık şartından daha esnek uygulamak gerektiği kanaatindeyiz. Bilindiği gibi sözleşmeler

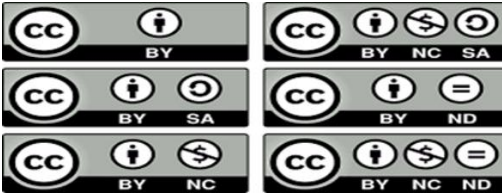
⁴¹ Yazılılık şartı FSEK m. 52’de yer almaktadır. Uygulamada bunun ispat değil, geçerlilik şartı olduğu ve bu geçerlilik şartının zımni rıza veya zımni izin ile bertaraf edilemeyeceği kabul edilmiştir (Y. HGK., K. 2020/26).

⁴² Ancak elbette ki kullanım gerçekleşikten sonra hak sahibinin kullanıma göz yumması ve dava haklarını kullanmaması mümkündür. Hak sahibinin, haksız kullanımı bilmesine rağmen uzunca bir süre kullanımı gerçekleştiren kişiye bir ihtar göndermemesi veya herhangi bir hak talebinde bulunmaması ise karşı tarafta artık kendisine dava açılmayacağına dair bir güven oluşturduğundan, uzun süre sessiz kalmanın ardından açılacak davalar, TMK m. 2’de düzenlenen dürüstlük kuralına aykırı görülerek reddedilmektedir. Bkz. örn. Yargıtay 11. HD., 3.3.2020, E. 2019/4006, K. 2020/2302, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023; Yargıtay 11. HD., 22.1.2020, E. 2019/2559, K. 2020/637, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

için yazılılığın geçerlilik şartı olarak getirildiği durumlarda, borç altına giren kişinin imzası gerekmektedir (TBK m. 14). Buna karşın internet ortamında gerçekleşecek münferit kullanımlar için alınacak izinde böyle bir gereklilikten söz etmek, pratik hayatta uygulanabilir olmayan sonuçlar doğurur. Hangi mali hakkın kullanımına izin verildiğini gösteren, e-imza içermeyen bir email'in dahi yeterli olması gerektiği düşüncesindeyiz.

Günümüzde, eserlerin dijital ortamda sunumunun artması, buna bağlı olarak eserlerin daha fazla muhataba ulaşabilir hale gelmesi ve bu eserlerden kendi çalışmalarında yararlanmak gayesi güden her bir kullanıcı ile ayrı ayrı lisans sözleşmesi yapılmasındaki güçlük, "açık lisans" ya da "creative commons"⁴³ gibi uygulamaların ortaya çıkmasına da yol açmıştır. Bu tür uygulamalarda telif hakkı sahibi, eser üzerinde kullandığı belli ifadeler, logolar ya da semboller ile hangi koşullar altında eseri kullanma yetkisi tanıdığına dair muhatabına mesaj vermektedir. Yetkilendirmenin birden fazla eser için bir arada yapıldığı platformlar, örneğin görsel arşiv siteleri⁴⁴ de mevcuttur.

"Copyleft", "her hakkı serbesttir" gibi ifadeler eserin kullanım yetkilerini serbest bırakmaktayken, "creative commons" lisanslar, "her hakkı saklı" yerine "bazı hakları saklı" konseptiyle çalışır ve farklı sembolik ifadelerle kullanım yetkilendirmeleri sunar.⁴⁵ Bu bağlamda temel figür, "creative commons" ibaresinin sembolü olan "CC" ifadesidir.

⁴³ Creative Commons Türkiye, "Creative Commons Nedir", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <http://creativecommons.org.tr>.

⁴⁴ Bkz. örn. Shutterstock, (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.shutterstock.com/>.

⁴⁵ Semboller için bkz. Creative Commons Türkiye, "Lisanslar", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <http://creativecommons.org.tr/lisanslar/>.

Şayet eser üzerinde CC ibaresi yanında ayrıca BY (atıf) sembolü yer alıyorsa, bu durum, orijinal esere atıf yapılmak kaydıyla eserin her şekilde (ticari olup olmadığı fark etmeksizin) kullanılabilmesini gösterir. BY ibaresinin yanında ayrıca NC (*non commercial*) ibaresi de yer alıyorsa, bu durumda yine eser atıf yapılarak kullanılabilir; ancak kullanım ticari olmayan amaçlarla sınırlı kalmalıdır. ND (*no derivative*) sembolü, eserde değişiklik yapılamayacağını gösterir. SA (*share alike*) ise eserin değiştirilerek de kullanılabilmesini; ancak değiştirilmiş eser üzerinde üçüncü kişilere de aynı şartlar altında kullanım izni verilmesi gerektiğini gösterir.

B. Manevi ve Mali Hakların İhlali

Fotoğraf eseri üzerindeki hakların ihlalinden söz edebilmek için üçüncü kişilerce izinsiz gerçekleştirilen fiiller, eser sahibinin manevi ve mali haklarının konusuna girmelidir.

1. Manevi Hak İhlaline Konu Fiiller

Manevi haklardan ilki eseri “umuma arz” (kamuya sunma) hakkıdır. FSEK m. 14’e göre bir eserin umuma arz edilip edilmemesini, yayımlanma zamanını ve tarzını münhasıran eser sahibi tayin eder; bütünü veya esaslı bir kısmı alenileşmemiş olan yahut ana hatları herhangi bir suretle henüz umuma tanıtılmayan bir eserin muhtevası hakkında da ancak o eserin sahibi malumat verebilir. Üçüncü kişiler eser sahibinin izni olmadan bu yetkileri kullanamaz. Umuma arzın ne şekilde yapılması gerektiği ile ilgili Kanun’da sınırlandırıcı bir düzenleme yoktur. Dolayısıyla dijital bir ortamda eserin kamuya sunulması da bu hakkı ihlal eder; yeter ki sunum “umuma” yönelik yapılmış olsun. “Umum” tabirinden, aralarında aile, akrabalık, arkadaşlık, aynı iş yerinde çalışıyor olmak gibi nedenlerden kaynaklanan şahsi bir bağlantı bulunan kişilerden ibaret olmayan; bu bağlantıya sahip olmayan kişilerin giriş-çıkış ya da erişimine de açık olan, bir diğer ifadeyle erişimin özel sebeplerle belli kişilerle sınırlı tutulmamış olduğu ortamlar-

rı anlamak gerekir.⁴⁶ Dolayısıyla bir kimsenin, çekmiş olduğu fotoğrafı WhatsApp üzerinden arkadaşına ya da kardeşine göndermesi o fotoğrafı umuma arz edilmiş kılmaz; ancak bu şekilde kendisine fotoğraf gönderilen kişi bunu sosyal medya hesabında veya tüm üyelerini tanımadığı büyük bir WhatsApp grubunda paylaşırsa, FSEK m. 14'ü ihlal etmiş olur; zira artık burada fotoğraf umuma sunulmuştur.

Öğretiye göre umuma arz hakkı, eserin ilk kez umuma arz edilmesi ile ilgilidir.⁴⁷ Fotoğraf bir kere eser sahibi tarafından veya onun izniyle umuma arz edildikten (alenileştikten) sonra üçüncü kişilere karşı umuma arz hakkı ileri sürülemez. Örneğin fotoğrafçının kendi internet sitesinde yayımladığı bir fotoğrafını buradan bilgisayarına indirip sonrasında kendi sosyal medya hesabında paylaşan kişinin bu kullanımı, ileride izah edeceğimiz mali hak ihlaline yol açsa da eser sahibinin bu manevi hakkını ihlal etmez. Bununla birlikte Yargıtay'ın, umuma arz hakkının ilk umuma arz ile sona ermediği, daha önce umuma sunulmuş olsa bile bir eserin izinsiz her yeni umuma sunumunda bu hakkın yine kullanılabilir olduğu yönünde kararları vardır.⁴⁸ Esasen umuma arz hakkı, sadece eserin umuma arz edilip edilmeyeceğini tayin etme yetkisini değil, aynı zamanda ne şekilde umuma arz edileceğini belirleme yetkisini de içerir. Kanaatimizce Yargıtay'ın yukarıda ifade edilen görüşünü, eserin ilk konulduğu umuma arz mecrasının dışına çıkan umuma arzların da hak ihlali yaratacağı şeklinde yorumlamak gerekir. Buna göre; fotoğrafçının umuma arz iradesi fotoğrafı yalnızca fiziki bir ortamda, örneğin bir sergide kamuya sunmak yönündeyse, bu durumda fotoğrafın ilk sunumu hak sahibinin izniyle gerçekleşmiş dahi olsa fotoğrafın üçüncü kişilerce izinsiz internette paylaşılması da umuma arz manevi hakkının ihlali olmalıdır.

---

⁴⁶ Mustafa Ateş, "Eser Sahibinin Umuma İletim Hakkı ya da E-Haklar- FSEK'in 25. Maddesine Dair Genel Bir Değerlendirme", içinde *Fikir ve Sanat Hukukuna Dair Makalelerim*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2016), 8.

⁴⁷ Merdivan, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt 1*, 263; Tekinalp, *Fikir Mülkiyet Hukuku*, 164 vd.

⁴⁸ Yargıtay 11. HD., 28.02.2008, E. 2007/576, K. 2008/2292, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023.

Diğer bir manevi hak, FSEK m. 15'te düzenlenmiştir. Buna göre; eseri, sahibinin adı veya müstear adı ile yahut adsız olarak umuma arz etme veya yayımlama hususunda karar verme yetkisi münhasıran eser sahibine aittir. Dolayısıyla, fotoğraf eseri sahibinin adının fotoğrafı kullanan kişi tarafından belirtilmemesi, eksik ya da hatalı belirtilmesi, fotoğraf eserinin sahibi olarak bir başkasının adının gösterilmesi ya da fotoğraf üzerinde fotoğrafçının ismini içeren filigranın silinmesi gibi fiiller bu hakkı ihlal etmektedir.

Eserde veya eser sahibinin adında kısaltma, ekleme gibi çeşitli değiştirmeler yapılmasını engellemek de eser sahibinin manevi hakları arasında sayılmıştır (FSEK m. 16). Mali hak ihlallerine sebep olan değişikliklerden farklı olarak FSEK m. 16, eserin hususiyetini etkileyen ve/veya eser sahibinin şerefini, haysiyetini zedeleyen türden değişiklikleri konu alır.⁴⁹ Fotoğraf eserinde, eserin hususiyetini bozan ve fotoğrafçının şeref ve haysiyetini zedeleyen değişikliklere örnek olarak, fotoğraftaki kişilere kaş-bıyık çizilmesi, etek boylarının uzatılması gibi fiiller verilebilir. Güzel sanat eseri niteliğindeki fotoğraflarda, fotoğrafın renk ve ışık ayarlarıyla oynanması dahi hususiyeti bozar niteliktedir. Öte yandan fotoğrafın caps'e dönüştürülmesi de bazı durumlarda FSEK m. 16'yı ihlal edebilir. Her ne kadar caps'in bir iletişim ve mizah aracı olması sebebiyle sanat veya ifade özgürlüğü kapsamında serbestçe kullanılabilmesine imkan vermek gerekliyse de⁵⁰ her türlü caps'in bu özgürlüklerden yararlanabilecek düzeyde olmadığını, çoğunun düşük düzeyde espri içerdiğini ve bu şekildeki caps'lerin eser sahibinin manevi haklarına zarar verir nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.⁵¹

Eser sahibinin, eserin somutlaştığı eşyanın maliki ve zilyedine karşı kullanabileceği manevi hakları da mevcuttur. FSEK m. 17'ye

⁴⁹ Arslanlı, Fikri Hukuk Dersleri, 80; Nuşin Ayiter, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, (Ankara: Sevinç Matbaası, 1981), 117; Nal ve Suluk, Fikri Mülkiyet Hukuku, 81.

⁵⁰ Caps'in bir sanatsal ifade biçimi olması hakkında bkz. Özkan Üner, Telif Haklarında Parodi, 41 vd.

⁵¹ Pelin Karaaslan, "Sosyal Medyada Kullanılan Caps'lerin Telif Hukuku Boyutu ve Yasal Düzenlemelerin Yeterliliği", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 24 (2020), 57 vd.

göre “aslın maliki, eser sahibi ile yapmış olduğu sözleşme şartlarına göre eser üzerinde tasarruf edebilir. Ancak eseri bozamaz ve yok edemez ve eser sahibinin haklarına zarar veremez. Eserin tek ve özgün olması durumunda eser sahibi, kendisine ait tüm dönemleri kapsayan çalışma ve sergilerde kullanmak amacıyla, koruma şartlarını yerine getirerek iade edilmek üzere eseri isteyebilir». FSEK m. 57'ye göre bir eserin tecessüm ettiği şeyin mülkiyeti bir başkasına devredildiğinde, eser sahipliğinden doğan haklar da birlikte devredilmiş olmaz. Bu haklar eser sahibinde ya da eser sahipliğinden doğan hakları kullanmaya yetkili kişilerde kalmaya devam eder. Ancak eserin asıldan ibaret olması durumunda, mülkiyetin ve zilyetliğin devri, eser sahipliğinden doğan hakların kullanımını zorlaştırır. Zira bir şeye malik olan kimse, hukuk düzeninin sınırları içinde, o şey üzerinde dilediği gibi kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisine sahiptir (TMK⁵² m. 683). Dolayısıyla aynı eşya üzerinde iki farklı mutlak hakka sahip olan kişiler arasındaki menfaatin dengelenmesi gerekir. FSEK m. 17 de bu amaca hizmet eden bir düzenlemedir.⁵³ Hükme göre; her ne kadar eşyanın malikinin, eşyayı, sahip olduğu mülkiyet hakkının içeriğine uygun olarak kullanma ve ondan yararlanma, tasarruf etme yetkisi mevcutsa da hiçbir şekilde bu kullanım eser sahibinin haklarına zarar vermemelidir. Bu bağlamda malik, eser niteliğindeki bir fotoğrafı da bozamaz, yok edemez ve eser sahibinin haklarına zarar veremez. Hükümde düzenlenen diğer bir husus ise eser sahibinin eserden geçici olarak yararlanmayı talep edebilme hakkıdır. Sanat eserlerinin tecessüm ettiği bir eşya aynı anda birden çok kişinin elinde bulunamaz; sınırsızca arza konu olamaz. Bu bakımdan hükümde, eserin tek ve özgün olması durumunda, eser sahibinin, kendisine ait tüm dönemleri kapsayan çalışma ve sergilerde kullanmak amacıyla, koruma şartlarını yerine getirerek iade edilmek üzere eseri isteyebileceği düzenlenmiştir. Hükme bakıldığında ilk dikkat çeken husus, ilgili düzenlemenin dijital ortamda yer alan fotoğraflar için kural olarak uygulanabilir olmadığıdır. Zira “zilyetlik” ve “mülkiyet”, konusu

⁵² 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (RG. 08.12.2001/24607).

⁵³ Ayiter, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, 118.

cismani varlıklar olan eşyalar ile ilintili olarak tesis edilebilen haklardır.⁵⁴ FSEK m. 17'nin amacı da yukarıda belirttiğimiz üzere cismani bir varlık üzerinde somutlaşan eserler üzerindeki menfaatlerin dengelenmesidir. İnternet ortamında yer alan fotoğrafları ise herkes teknik olarak bilgisayarına indirebilir ve indiren kişilerin zilyetliğinden veya mülkiyet hakkından söz edilemez. Nitekim bu kişilerin elinde bulundurdukları şey aslında fotoğrafın bir kopyasıdır. Fotoğrafının elinde de fotoğrafın halen bir kopyası bulunmaktadır; dolayısıyla üçüncü kişiler, eser sahibinin izniyle fotoğrafı kullanıyor dahi olsalar, fotoğrafçı kendi bilgisayarındaki fotoğraf üzerindeki hakimiyetini kaybetmemiştir.

Yapmış olduğumuz bu açıklamanın, NFT'ye dönüştürülmüş fotoğraflar için geçerli olup olmadığını özel olarak ele alma lüzumu görmekteyiz. NFT, *Non-Fungible Token*'ın kısaltması olup, blok zincirde⁵⁵ belirli bir değeri temsil eden, kriptografik olarak benzersiz, yeri doldurulamaz, bölünemez ve kesin olarak doğrulanabilir bir jeton

---

⁵⁴ Keza "hak zilyetliği" kavramı da "eşya ile ilintili" bir zilyetlik türüne işaret eder. Nitekim hak zilyetliği, TMK m. 972/2'ye göre taşınmaz üzerindeki irtifak haklarında ve taşınmaz yüklerinde hakkın fiilen kullanılmasının zilyetliğe eşdeğer tutulması sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Hak zilyetliği hakkında geniş bilgi için bkz. Fatih Kabasakal, "Hak Zilyetliği", *Terazi Hukuk Dergisi*, 11/118 (2016), 57-65.

⁵⁵ En basit haliyle blok zincir, bir zincirin halkaları gibi birbirine dizilmiş bilgi bloklarından oluşur. Her blok, kripto para birimlerinin veya NFT'lerin satıcı, alıcı ve işlem tutarı gibi verilerinin yanı sıra kendi "hash değerini" ve bir önceki bloğun hash değerini içerir. Hash değeri elektronik bir parmak izi olarak düşünülebilir; her zaman benzersizdir ve ilgili bloğu tanımlamaya yarar. Her blok kendinden önceki bloğun hash değerini de içerdiğinden, bir zincir (blok zinciri) oluşturulur. Bu, eşler arası (peer to peer) bir ağa, yani hepsi blok zincirinin tam bir kopyasına sahip olan eşit yetkilere sahip bilgisayarlardan oluşan bir ağa dayanmaktadır. Yeni bir bilgi bloğu oluşturulduğunda, ağdaki tüm bilgisayarlar bu bilgiyi alır, eşleştirir ve ardından ağa dahil edilmesini onaylar. Eğer bir kimse blok zincire yanlış bilgi içeren bir blok dahil etmeye çalışırsa, bunu blok zincirinin tüm kopyalarına aktarmak zorunda kalacaktır. Bu neredeyse imkansız olduğundan, blok zinciri veri depolamanın son derece güvenli bir yoludur. Blok zincir hakkında bkz. Markus Kaulartz, "Die Blockchain-Technologie", *Computer und Recht*, 7(2016), 474-480; Tuğçe Tomrukçu, *Blockchain Teknolojisinin Eser Sahibi Haklarına Hukuki Yansıması*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık 2021), 79 vd.

(token) anlamına gelir.⁵⁶ Para benzeri işlev gören klasik jetonlar olan bitcoin'lerin aksine, NFT'ler benzersizdir; bu nedenle değiştirilemez ve ikame edilemezler.⁵⁷ NFT'nin pek çok kullanım alanı olmakla birlikte fikir ve sanat eserleri bakımından NFT, eser sahibine ilişkin bilgiler ile eser ile ilgili diğer bilgilerin, merkeziyetiz bir yapı olan ve bilgilerin kriptografik yolla şifrelendiği bir blok zincirde saklandığı ve böylece bilgilerin değiştirilemezliğinin ve manipüle edilmezliğinin garanti altına alındığı bir uygulama olarak kendini gösterir. Bu bağlamda NFT'yi, eserin benzersiz bir dijital belirteci olarak ifade etmek mümkündür.⁵⁸ Elbette ki bu belirtece sahip fotoğrafların (NFT'leştirilmiş fotoğrafların) da internet ortamında yer alan diğer fotoğraflar gibi cismani varlığı yoktur; dolayısıyla bunlar “eşya” değildir ve zilyetlik ya da mülkiyet hakkının doğrudan konusunu oluşturamazlar. Ancak FSEK m. 17 hükmünün, eşya ile gösterdiği benzerliklerden ötürü NFT'leştirilmiş eserler hakkında “kıyasen” uygulanıp uygulanmayacağı tartışılabilir. Hukukta kıyas, mevcut soruna plana aykırı olarak çözüm getirilmemesi durumunda ortaya çıkan kanun boşluğunu ya da yetersizliğini gidermek amacıyla kullanılan yöntemlerden biri olup⁵⁹, belirli bir olgu için konulmuş hukuk kuralının, korunan menfaat değerine benzer ve bu değer in esaslı noktalarıyla uyumlu olan fakat hakkında düzenleme bulunmayan başka bir olguya uygulanmasıdır.⁶⁰ Bir

⁵⁶ NFT tanımı için Özgür Arıkan, “Telif Hakları Hukuku Boyutuyla Nft'ler”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 8/2 (2022), 326; bkz. Numan Tekelioğlu, “Eşya Kavramını Yeniden Düşünmek: NFT'lerin Eşya Niteliği ve Eşya Hukuku Bakımından Geleceği Üzerine Bir İnceleme”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 30 (2022), 1303 vd.

⁵⁷ Arıkan, “Telif Hakları Hukuku Boyutuyla Nft'ler”, 326.

⁵⁸ Robert Heine ve Felix Stang, “Weiterverkauf digitaler Werke mittels Non-Fungible-Token aus urheberrechtlicher Sicht”, Multimedia und Recht, 10 (2021), 756.

⁵⁹ Krş. Çiğdem Kırca, “Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 50/1 (2001), 94. Yazar plana aykırı eksikliği, kanundaki bir düzenlemenin onun amacı ve ruhuna bakıldığında eksik ve tamamlanmaya muhtaç olması hali olarak ifade etmiştir (Kırca, “Amaca Uygun Sınırlama”, 92). Kıyasın hem amaçsal yorumun bir aracı hem de boşluk doldurma aracı olma şeklinde tezahür eden çifte fonksiyonuna ilişkin olarak bkz. Gökhan Antalya, Hukuk Metodolojisi Cilt II (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 319.

⁶⁰ Antalya, Hukuk Metodolojisi, 46.

normun bilerek (planlı olarak) sınırlandırıcı, ötekileri dışlayıcı (tüketici) şekilde düzenlenmiş olması, kıyasın somut mesele için uygulanmasının önünde engel teşkil eder.⁶¹ Ancak konunun güncel olması, kanunun yapıldığı tarihte mevcut olmayan bir duruma ilişkin olması, kanun koyucunun planlamadığı bir boşluğun varlığının kabulü için yeterli değildir. Özünde birbirlerinden farklı olan iki olgunun, rasyonel olarak bir tutulup tutulamayacağına değerlendirilmesi ve hükmün konulmasını gerektiren özelliğın her iki mesele bakımından benzerlik gösterdiğinin ortaya konulması gerekir.

Eşyanın, cismani olmak dışında diğer özellikleri; kişilik dışı olmak, sınırlandırılmış olmak ve üzerinde hakimiyet kurulabilir olmaktır.⁶² Kanaatimizce FSEK m. 17 hükmü esas olarak belirli, sınırlandırılmış, üzerinde hakimiyet kurulabilen ve bunun yanında aynı anda herkeste bulunamayan, sınırsızca arza konu olamayan eserler ile ilgili bir düzenleme getirme çabasıdır. Eserin cismani bir forma bürünmüş olması, düzenlemenin odak noktasını oluşturmamaktadır.

Bununla birlikte öğretide bazı yazarlar, telif hakları hükümleri açısından NFT'li eserlerin cismani varlığa sahip eserler ile bir tutulup tutulmayacağı meselesine “Zincir Üstü (On-Chain)” NFT ile “Zincir Dışı (Off-Chain)” NFT ayrımı yaparak yaklaşmaktadır.⁶³ Zincir Üstü NFT, sadece eserle ilgili bilgilerin değil, eserin kendisinin de blok zincirde depolandığı sistemdir. Bir diğer ifadeyle bu sistemde tüm meta veriler⁶⁴, akıllı sözleşmeler⁶⁵ ve dijital eserin kendisi zincir üzerinde

⁶¹ Krş. Kırca, “Amaca Uygun Sınırlama”, 113.

⁶² A. Lale Sirmen, Eşya Hukuku, (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2022), 5 vd.

⁶³ Nils Rauer ve Alexander Bibi, “Non-fungible Tokens – Was können sie wirklich?“, Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht, 1 (2022), 23 vd.; ayrıca bkz. Heine ve Stang, “Weiterverkauf digitaler Werke“, 758 (yazarlar bu değerlendirmeyi, manevi hak ihlali kapsamında değil, mali haklardan “yayma hakkı” bakımından ele almışlardır. Yayma hakkı da FSEK m. 17'deki manevi hak gibi mülkiyet hakkı ile fikri hakların karşı karşıya geldiği bir diğer husustur. Yayma hakkı açısından NFT'li eserlerin durumuna aşağıda değinilmiştir)

⁶⁴ Meta veriler, belirli bir NFT'nin temel bilgilerini ifade eder. Bu, benzersiz özelliklerini, NFT açıklamasını ve nerede depolandığını içerir. Tüm meta veriler NFT ile birlikte zincir üzerinde saklanır, bkz. Pastel, “On-Chain vs. Off-Chain NFTs Explained”, (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://pastel.network/on-chain-vs-off-chain-nfts-explained/>.

depolanmaktadır.⁶⁶ Zincir dışı NFT'ler ise meta verilerini ve akıllı sözleşmelerini blok zincirde barındırır; ancak bağlantılı oldukları eser vb. materyal zincirin dışındadır.⁶⁷ Dolayısıyla bu sistemde fotoğraf eseri, Dropbox, Google Drive ya da IPFS (gezegenler arası dosya sistemi) düğümleri gibi bulut sunucularında saklanır. Eserin kaynağı nerede bulunuyorsa, NFT o esere bir bağlantı (örneğin bir link) içerir. Öğretideki bir kesime göre bu türden NFT'ler için eşyaya ilişkin hükümler kıyasen uygulanmamalıdır.⁶⁸ Zira zincir dışı NFT uygulaması eserin kendisini eşsiz yapmaz; eşsiz olan NFT'nin eser için sunduğu sertifikalandırmadır. Eserin NFT'leştirilmesi, NFT'siz halinin dolaşımına, başkalarının kullanılmasına engel olamaz. Bu nedenle bu tür NFT'li eserlerin sıradan dijital eserlerden farkı yoktur.

Kanaatimizce, eserin kendisi zincir içinde depolanmasa bile NFT'nin eser için sunduğu sertifika, eser ile ilgili olarak üzerinde hakimiyet kurulabilen bir değer yaratmaktadır. Nitekim eşya üzerinde de eşyayı temsil eden araçlar (anahtar, tapu) vasıtasıyla hakimiyet kurulabilmektedir. Öte yandan fiziki varlığa sahip eserlerde mülkiyetin devrine konu olan şey, eser üzerindeki haklar değil, eseri belirli, sınırlı ve üzerinde hakimiyet kurulabilir hale getiren şeydir. Buna eserin tecessüm ettiği (cisimleştiği) materyal denir. Fiziki eserlerde bu materyal, eserin türüne göre bir tual, çerçeve ya da CD olabilir. NFT'leştirilmiş dijital bir fotoğraf eserini belirli, sınırlı, hakimiyet altına alınabilir kılan şey ise blok zincirde kayıtlı meta veridir. Tıpkı yağlıboya bir tabloyu satın alan kişinin durumu gibi, NFT'leştirilmiş fotoğrafı elinde bulunduran kişi de aynı anda herkeste bulunamayacak bir şeyin sahibidir. Bu nedenle eserin kendisinin başka bir ortamda saklanması önem taşımamalıdır.

---

⁶⁵ Akıllı sözleşmeler, belirli kriterler karşılandığında (örneğin, belirli bir ödeme yapıldığında) tepki veren kendi kendini yürüten programlardır. Ethereum blok zincirine özgüdürler ve zincir üzerinde NFT'ler oluşturmak için kullanılabilirler. Tomrukçu, Blockchain Teknolojisi, 84 vd.

⁶⁶ Arıkan, "Telif Hakları Hukuku Boyutuyla Nft'ler", 326.

⁶⁷ Arıkan, "Telif Hakları Hukuku Boyutuyla Nft'ler", 330.

⁶⁸ Kıyaslayınız: Heine ve Stang, "Weiterverkauf digitaler Werke", 758 vd.

Günümüzde NFT sergilerinden sıklıkla söz edilmektedir. Fotoğraflar da dahil olmak üzere pek çok dijital eserin NFT’li versiyonu çevrimiçi sergilerde sergilenmekte, toplum da bu sergilere büyük rağbet göstermektedir.⁶⁹ Dolayısıyla NFT’li eserini başkasına devreden kişinin, eserin bu versiyonunu FSEK m. 17 uyarınca sergide kullanmak üzere geçici olarak talep etmesinde hukuki yararı da vardır. Bununla birlikte FSEK m. 17’in tanıdığı manevi hakkın konusu tek ve özgün eserlerdir. Teknik olarak aynı eserin birden çok kez NFT’ye dönüştürülmesi mümkündür.⁷⁰ Nasıl ki eser sahibi, birbirinin yanından üç nüsha yaptığı yağlıboya tablolar için bu hükümden yararlanamıyorsa, NFT’li fotoğraf eserinin sahibi de böyle bir durumda hükümde belirtilen manevi haktan yararlanmamalıdır. Eserin tek bir NFT versiyonunun bulunması halinde ise FSEK m. 17 uygulanabilmelidir.⁷¹

2. Mali Hak İhlaline Konu Fiiller

Eser sahibinin mali hakları FSEK 21 vd. hükümlerde düzenlenen işleme, çoğaltma, yayma, temsil ve umuma iletim haklarıdır.

İşleme, bir eseri değiştirmek, dönüştürmek suretiyle o eserden yararlanılmasıdır. Kural olarak bu yetki münhasıran eser sahibine aittir (FSEK m. 21). Dolayısıyla eser sahibinden izin almadan fotoğrafı değiştirmek, dönüştürmek suretiyle ondan yararlanılması (örneğin fotoğrafın karikatüre ya da bir caps’e dönüştürülmesi⁷²) işleme hakkını ihlal eder. Hemen belirtelim ki işlemenin üçüncü kişilere yasak olması için işleme sonucunda yeni bir eser yaratılması gerekmez; esinlenmeyi aşar düzeyde eserin değiştirilip dönüştürülerek ondan yararlanılması bu hakkın ihlali için yeterlidir. Bununla birlikte gerçek-

⁶⁹ Heine ve Stang, “Weiterverkauf digitaler Werke”, 755.

⁷⁰ Hoeren ve Prinz, “Das Kunstwerk im Zeitalter”, 571.

⁷¹ Ancak bu durum, NFT bağlantılı dijital varlıkların her zaman eşya ile aynı hükümlere tabi tutulacağı anlamına gelmemelidir. Her somut olayda NFT’nin mülkiyet hakkına benzer özellikte olup olmadığının incelenip değerlendirilmesi gerekmektedir.

⁷² Karaaslan, “Caps’ler”, 57 vd.

leşen değişiklik, teknik değil fikri yönden meydana gelmelidir.⁷³ Bir kimsenin, başkasına ait fotoğraf eserini onun izni olmadan NFT’leştirilmesi halinde de bir değiştirme, dönüştürme eylemi söz konusudur; ancak öğretilerde haklı olarak belirtildiği üzere, söz konusu değişiklik fikri ya da artistik düzeyde bir değişiklik olmayıp teknik anlamda bir format değişikliğidir.⁷⁴ Bu nedenle NFT’leştirme, işleme hakkını ihlal etmez.

Eser sahibinin mali haklarından çoğaltma hakkı (FSEK m. 22) ise internet ortamında pek çok farklı şekilde ihlal edilebilir; zira hak sahibine geniş yetkiler tanır. Çoğaltma, eserlerin aslından ikinci bir kopyasının çıkarılması ya da eserin işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan, bilinen ya da ileride geliştirilecek olan her türlü araca tespit edilmesi olarak tanımlanmıştır (FSEK m. 22/2). Dolayısıyla çoğaltma, eserin “cismanî” nüshalarının oluşturulması ile sınırlı bir eylem değildir; eserin insan duyularıyla algılanabilir bir şekilde dijital ya da analog olması fark etmeksizin herhangi bir ortama tespit edilmesidir (sabitlenmesi ya da kaydedilmesidir). Tespitin ne şekilde, hangi araçla ve nereye yapıldığının bir önemi yoktur.⁷⁵ Bu bakımdan fiziki formatta bir fotoğraf eserinin tarayıcı vs. vasıtalarla dijital hale getirilmesi, fotoğrafın sunulan ortamdan bir başka kişi tarafından indirilmesi (*download*) ve bunun tersi olan yükleme (*upload*) işlemleri, FSEK m. 22 uyarınca birer “çoğaltma” örneğidir.⁷⁶

Fotoğrafın bulunduğu sayfaya link vermek ise sadece farklı web sayfaları arasında geçişi sağlayan bir işlem olduğu için çoğaltma niteliğinde değildir.⁷⁷ Link verilen sayfadaki fotoğrafın küçültülmüş halinin link verenin sayfasında gösterilmek istenmesi (*thumbnails*) halin-

---

⁷³ İrfan Akın, *Dijital Telif Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 78.

⁷⁴ Sarı, *NFT’ler Açısından Mali Hakların Devri*, 91.

⁷⁵ Öztrak, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar*, 62; Nal ve Suluk, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, 85 vd.

⁷⁶ Öztan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, 356.

⁷⁷ Tekin Memiş, “Fikri Hukuk Bakımından Link ve Frame Kavramı”, *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 22 (2011), 397.

de ise bu içeriğin sayfada yer alabilmesi, kaydedilmesini gerektirmektedir; bu bakımdan çoğaltma fiili gerçekleşmiştir.⁷⁸

Fotoğrafın, sahibinin izni olmadan NFT'leştirilmesinde de çoğaltma hakkı ihlal edilmiş olabilir. Yukarıda teknik yönünü izah ettiğimiz "Zincir Üstü (On-Chain)" NFT'de durum her halükarda böyledir; zira fotoğraf eserinin blok zincir üzerinde saklanması, "kaydedilmesini" gerektirir.⁷⁹ "Zincir Dışı (Off-Chain)" NFT'de ise eser blok zincir dışında bir ortamda depolanmaktadır; blok zincirde yalnızca eserin konumunun bulunduğu ortama bağlantı sağlayan bir link bulunmaktadır. Şayet eseri depolandığı yere kaydeden, eser sahibinin izni olmadan NFT oluşturan kişiye, bu durumda yine bu kişinin eser ile ilgili olarak gerçekleştirdiği bir kayıt işlemi olduğu için çoğaltmadan söz etmek mümkündür. Buna karşın eser, depolandığı yere eser sahibi veya üçüncü bir kişi tarafından yüklenmiş ve NFT'yi oluşturan kişi sadece eserin bulunduğu konuma bağlantı sağlayan bir link eklemekle yetinmişse, bu durumda çoğaltma yoktur.⁸⁰

Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını "yayma hakkı" ise eser sahibinin FSEK m. 23'te düzenlenen mali hakkıdır. Yayma hakkı, bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkarmak veya diğer yollarla dağıtmak yetkilerini içerir. Esasen bu hak da FSEK m. 17'deki manevi hak gibi eserin "fiziki" aslı ve nüshaları için geçerlidir.⁸¹ Zira kiralamak, ödünç vermek, gibi fiiller eşyalar için söz konusudur. Dijital ortamdaki paylaşımlar "yayma" değil, aşağıda ele alacağımız "umuma iletim" fiili ile ilgilidir. Örneğin e-mail yoluyla bir başkasına fotoğraf göndermek yayma değil, umuma

⁷⁸ Wandtke ve Bullinger, Praxiskommentar zum Urheberrecht, § 16 Rn. 26.

⁷⁹ Diana Spikowius ve Fabian Rack, "NFTs: Verwertung, Vertragspraxis, Rechtsdurchsetzung". Multimedia und Recht, 4 (2022), 256; Rauer ve Bibi, "Non-fungible Tokens" 23.

⁸⁰ Ancak bu fiilin, eser sahibinin "umuma iletim" hakkını ihlal edebileceği aşağıda izah edilmiştir.

⁸¹ Ateş, "Eser Sahibinin Umuma İletim Hakkı", 21; Nal ve Suluk, Fikri Mülkiyet Hukuku, 87; Öztan, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, 364.

iletimdir.⁸² Ancak fiziki eserleri konu alan FSEK m. 17'de olduğu gibi bu hüküm bakımından da NFT'li dijital fotoğraf eserlerinin internet ortamındaki diğer fotoğraf eserlerinden farklı bir şekilde ele alınıp alınamayacağı tartışılabilir. Hemen belirtelim ki fikir ve sanat eserleri hukukunda “eser sahibi lehine yorum” ilkesi geçerlidir⁸³ ve bunun bir gereği olarak, dijital bir eserin yayma hakkına konu edilmesinin kabulü bakımından cömert davranılmamalıdır.⁸⁴ Nitekim FSEK m. 23'te yer alan “*kiralama ve kamuya ödünç verme yetkisi eser sahibinde kalmak kaydıyla, belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı veya dağıtımı yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez*” ifadesinden anlaşılacağı üzere yayma hakkı, tükenebilen bir haktır. Bu hükme göre, eserin aslı veya kopyaları Türkiye’de hak sahibinin rızası ile satış yoluyla piyasaya sürülmüşse dağıtım hakkı tükenir; eser sahibinin izni olmadan eserin sonraki satışları mümkün hale gelir. Buna karşın umuma iletim hakkı tükenme ilkesine tabi değildir. Eser, eser sahibinin izniyle umuma iletirse

⁸² Gernot Schulze, “Der individuelle E-Mail-Versand als öffentliche Zugänglichmachung”, Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht, 11(2008), 836. Email’de olduğu gibi eserin internet üzerinden sunulmasında aynı zamanda çoğaltma hakkı da ihlal edilmiştir; zira gönderilen veri seti önce sunucu operatörünün sabit diskine saklanır ve daha sonra alıcı tarafından alındığında alıcının bilgisayarının sabit diskine kaydedilir (Wandtke ve Bullinger, Praxiskommentar zum Urheberrecht, § 16 Rn. 26).

⁸³ İzmir BAM 20. HD., 8.7.2021, E. 2020/372, K. 2021/639, www.lexpera.com.tr, 24.01.2023; Ateş, Mustafa Ateş, “Fikir ve Sanat Eserlerinin Kamuya Sunulması: Alenileşmemiş ve Yayınlanmamış Eserler Fikri Hukuka Göre Korunamaz mı?”, içinde Fikir ve Sanat Hukukuna Dair Makalelerim, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2016), 228.

⁸⁴ Telif hakkıyla korunan eserlerin dijital kopyalarının yeniden satışına izin verilebilirliği NFT gündeme gelmeden önce de tartışmalı bir konuydu ve dünya çapında çok sayıda davaya konu olmuştur. ABAD, belirli koşullar altında yazılımların yayma hakkına konu edilebileceğine ve dolayısıyla sonraki satışlara izin verme konusundaki hakkın tükenebileceğine karar vermiş (“UsedSoft” kararı); ancak e-Kitaplar için “Tom Kabinet” kararında bu hususu reddetmiştir. Bkz. ABAD, 3. 7. 2012 – C-128/11 (UsedSoft GmbH/Oracle International Corp.), GRUR 2012, 904 vd.; ABAD, 19.12.2019 – C-263/18 (Nederlands Uitgeversverbond ua/Tom Kabinet Internet BV), EuZW 2020, 380. Konu ile ilgili olarak ayrıca bkz. Akın, Dijital Telif Hukuku, 90 vd.; Ahunur Açıkgöz, İnternette İndirilen Dijital Eserlerde Yayma Hakkının Tükenmesi İlkesi (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021), 154 vd.

bile, üçüncü kişiler yeniden umuma iletmek istediklerinde eser sahibinden izin almak zorundadır.

Bir görüşe göre NFT’li eserler yayma hakkına konu olmaz.⁸⁵ Sadece NFT ile bağlantılı dosyanın satış sırasında fiziksel bir veri taşıyıcısı üzerinde teslim edildiği durumlarda aksi mümkündür.⁸⁶ Dolayısıyla NFT’nin yeniden satışına ilişkin izin, hak sahibi ile NFT’nin ilk alıcısı arasındaki sözleşmede açıkça kararlaştırılmalıdır.⁸⁷ Ancak kanaatimizce FSEK m. 23, NFT’li fotoğraflar açısından uygulanabilir bir hükümdür. Nitekim FSEK m. 23, tıpkı FSEK m. 17 gibi iki farklı ekonomik değer bir varlık üzerinde bir araya gelmesi halinde tabiri caizse “orta yol” bulmaya ilişkin bir düzenlemedir. Yukarıda belirtildiği gibi bir eserin aslı veya çoğaltılmış nüshaları üzerindeki mülkiyet hakkının devri, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, fikri hakların devrini ihtiva etmez (FSEK m. 57). Bununla birlikte eserin fiziki nüshasını devralan kişi eser sahibinin haklarına zarar vermeden kendi (aynı) mülkiyet hakkından doğan kullanma, yararlanma, tasarruf yetkilerini kullanabilir. Mülkiyet hakkının içerdiği tasarruf yetkisi, sahip olunan eşyayı satmak, kiralamak, ödünç vermek gibi fiiller yoluyla o eşyadan ekonomik olarak yararlanmak yetkisini de içerir.⁸⁸ Eser sahibinin, her bir satışta fikri haklarını ileri sürerek kendisinden izin alınmasını istemesi, eşya mülkiyeti üzerindeki tasarruf yetkisini pratikte kullanılmaz hale getirir. Kanun koyucunun, yayma hakkını tükenebilir bir hak getirmesinin temel sebebi budur. Bu bağlamda eserin kendisi değil, eserin tecessüm ettiği somut nesne üzerindeki yayma hakkı tükenmektedir. Sıradan dijital fotoğraf eserleri üzerindeki tek ekonomik değer, eser üzerindeki mali haklardır. Eser sahibi bu hakları devretmediği sürece, fotoğrafı kullanım iznine sahip kişilerin bu fotoğrafları üçüncü kişilere devretmek hususunda sahip oldukları meşru bir ekonomik menfaatleri yoktur. Bu nedenle bu tür dijital eserle-

⁸⁵ Heine ve Stang, “Weiterverkauf digitaler Werke”, 758 vd.

⁸⁶ Heine ve Stang, “Weiterverkauf digitaler Werke”, 759.

⁸⁷ Yeniden satış izni, NFT’nin akıllı sözleşmesinin bu hususta programlanması ile de gerçekleştirilebilir (Heine ve Stang, “Weiterverkauf digitaler Werke”, 759.)

⁸⁸ Sirmen, Eşya Hukuku, 263.

rin internet ortamında yayılan kopyaları üzerindeki iletim hakkı tükenmez. Buna karşın tıpkı bir resmin tecessüm ettiği yağlı boya tablo ya da bir müzik eserini içeren plak ya da CD gibi NFT'li fotoğraf için para ödeyen bir kişi de (eser üzerindeki mali hakları ayrıca devralmasa dahi) belirli, sınırlı, hakimiyet altına alınabilir⁸⁹ bir değer için yatırım yapmış olur. NFT'nin ekonomik değeri, tartışmasız bir şekilde oldukça büyüktür.⁹⁰ Dolayısıyla bu yatırımından doğan ekonomik menfaatlerinin, eser sahibine karşı da belirli ölçüde korunması gerekir. Bu bakımdan NFT'li fotoğrafın eser sahibinin izniyle gerçekleşen ilk satışında kararlaştırılmamış dahi olsa, sonraki satışları mümkün olmalıdır (sonraki satışlar üzerindeki hak tükenmiş olmalıdır). Bu da ancak NFT'li fotoğrafın internette yayılmasının "yayma hakkı" kapsamında değerlendirilmesi ile mümkün olabilir. Öte yandan belirtelim ki NFT'li fotoğrafın devralınması, hak sahibine NFT'nin sonraki satışlarını serbestçe gerçekleştirebilmek dışında bir hak vermez; dolayısıyla aksinin kararlaştırıldığı bir sözleşme mevcut olmadıkça, NFT'yi devralan, eser sahipliğinden doğan hakları devralmış sayılmaz.⁹¹ Nitekim fiziki varlığa sahip eserler ile ilgili olarak da FSEK m. 57'de yer alan "*Asıl veya çoğaltılmış nüshalar üzerindeki mülkiyet hakkının devri, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, fikri hakların devrini ihtiva etmez.*" hükmü gereği aynı husus geçerlidir.

FSEK m. 24'te düzenlenen temsil hakkı ise "eserden doğrudan doğruya yahut işaret, ses veya resim nakline yarayan aletlerle umumi mahallerde okumak, çalmak, oynamak ve göstermek gibi fiiller ile faydalanma hakkı" olarak ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere temsil, eserin herhangi bir ortama tespit edilmeksizin⁹² ve yayın yoluyla ile-

⁸⁹ NFT'nin eşya ile benzerlik gösteren bu yönleri için yukarıda FSEK m. 17 kapsamında ileri sürdüğümüz argümanlara bakılabilir.

⁹⁰ Bu hususta bkz. Stefan Papastefanou, "NFT und die Illusion der digitalen Einzigartigkeit", Computer und Recht. 5 (2022), 342.

⁹¹ Arıkan, "Telif Hakları Hukuku Boyutuyla Nft'ler", 331.

⁹² Burada kastedilen, çalma, oynama, gösterme fiilleri esnasındaki tespitlerdir. Zira daha önce tespiti gerçekleşmiş bir eserin teknik cihazlar vasıtasıyla umuma gösterilmesi de temsil niteliğindedir. FSEK m. 24/2'nin, "*temsilin umuma arz edilmek üzere vuku bulduğu mahalden başka bir yere herhangi bir teknik vasıta ile nakli de*

tilmeksizin, temsil anıyla sınırlı olarak üçüncü kişilerin faydalanmasına sunulması ile ilgili fiilleri içerir. Kanunda yasaklanan temsil, umuma yönelik temsillerdir. Bu bağlamda fotoğrafların online olarak sergilendiği bir internet sitesine erişim hakkı olan kişinin, erişim hakkı bulunmayan üçüncü kişilere, ekrana yansıyan fotoğrafları göstermesi eser sahibinin temsil hakkını ihlal eder. Ancak bunun için sözünü ettiğimiz üçüncü kişilerin “fiziki ortamda” bulunmaları⁹³ ve “umum” olarak nitelendirilebiliyor olmaları gerekir.

Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması, yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması ve kişilerin, esere seçtikleri yer ve zamanda erişimlerinin mümkün kılınması fiilleri ise FSEK m. 25 ile düzenlenen umuma iletim hakkının konusudur. Görüldüğü gibi bu hakkın ihlali de başkasına ait eserin izinsiz şekilde umumun erişimine sunulması ile gerçekleşir. Ancak bu kez eserin umuma sunulması okumak, göstermek, izlemek gibi anlık fiiller yoluyla değil, yayın ya da dijital iletim şeklinde gerçekleşmektedir.⁹⁴ İnternette indirilen bir fotoğrafın sosyal medya platformlarında paylaşılması ya da email yoluyla bir başkasına gönderilmesi umuma iletim hakkını ihlal eder.⁹⁵

Link verme eyleminin çoğaltma hakkını ihlal etmediğinden söz ettik. Ancak bu eylemin umuma iletim hakkını ihlal edebileceği durumlar olabilir.⁹⁶ Bu bağlamda her somut olayın özelliklerini ayrı ayrı

---

eser sahibine aittir” şeklinde ifade ettiği bu durum öğretide “dolaylı temsil” olarak adlandırılır (bkz. Nal ve Suluk, Fikri Mülkiyet Hukuku, 92).

⁹³ Yayın yoluyla iletimler FSEK m. 25’te düzenlenen “umuma iletim” hakkının konusudur. Dolayısıyla, örneğin bir zoom toplantısı esnasında, bilgisayarda yer alan bir fotoğrafın ekran paylaşımı yoluyla diğer katılımcılara gösterilmesi umuma iletimdir.

⁹⁴ Temsil ve umuma iletim hakları ilişkisi için bkz. Ateş, “Eser Sahibinin Umuma İletim Hakkı”, 34 vd.

⁹⁵ Nal ve Suluk, Fikri Mülkiyet Hukuku, 88.

⁹⁶ Nal ve Suluk, Fikri Mülkiyet Hukuku, 95 vd. Bu hususta ayrıca bkz. Mustafa Aksu, “Avrupa Adalet Divanının Bazı Kararları Işığında Link Vermeden Dolaylı Sorumluluk

incelemek ve link yoluyla esere erişim sağlayacak olan kişilerin, eser sahibinin öngördüğünden farklı bir “umum” kitlesi (yeni umum) oluşturup oluşturmadığını değerlendirmek gerekir.⁹⁷ Nitekim yukarıda “NFT bağlantılı eser oluşturma” fiilinin çoğaltma hakkını ihlal edip etmediğini değerlendirirken, eserin, depolandığı yere NFT'yi oluşturan kişiden başkası tarafından yüklenmesi ve NFT'yi oluşturan kişinin sadece bağlantı linki eklemekle yetinmesi halinde çoğaltmadan söz edilemeyeceğini ifade etmiştik. İşte bu durumda, umuma iletim hakkının ihlal edildiği sonucuna varılabilir; zira eserin konumunu belirten bağlantı linkinin blok zincire eklenmesi de eserin, eser sahibinin öngörmediği bir umum kitlesine iletimdir.⁹⁸

C. İstisnalar

Eser sahibinin hakları sınırsız değildir. Bu hakların üçüncü kişilerce kullanımına kamu düzeni, kamu yararı ve özel menfaat düşünceleri ile çeşitli serbestiler getirilmiştir. Bunların mevcudiyeti hâlinde eser, hak sahiplerinden izin alınmadan üçüncü kişilerce kullanılmış dahi olsa, bu kullanım “hak ihlali” yaratmaz. Bir diğer ifadeyle bu serbestiler, üçüncü kişilerin fiillerinin hukuka aykırılığını ortadan kaldırır.

FSEK m. 30 vd. hükümlerde düzenlenen serbestilerden bazıları, fotoğraf eserini kullanan üçüncü kişilerin değil, fotoğrafçının yararlanabileceği niteliktedir. Her ne kadar fotoğrafçının, başkalarına ait fikir ve sanat eserlerini fotoğraflaması kural olarak eser sahibinin iznini

---

luğun Umuma İletim Hakkı Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18/1 (2019), 47 vd.

⁹⁷ Wandtke ve Bullinger, Praxiskommentar zum Urheberrecht § 15 Rn. 33; ABAD'ın bu yönde bir kararı ABAD, 9.3.2021 - C-392/19 (VG Bild-Kunst/Stiftung Preussischer Kulturbesitz), GRUR 2021, 706; ABAD'ın yeni umum (yeni bir kitle) ölçütü hakkında ayrıca bkz. Aksu, Link Vermeden Dolayı Sorumluluk, 47 vd.

⁹⁸ Yukarıda savunduğumuz görüşün aksine Arıkan, meta veri içerisinde yer alan linke ulaşabilecek insan sayısının oldukça sınırlı olmasının “umuma iletim hakkı” kapsamındaki “umum” kavramının karşılanmasını tartışmalı kıldığı belirtmiştir (Arıkan, “Telif Hakları Hukuku Boyutuyla NFT'ler”, 330). “Umum” kavramı açısından esere ulaşabilecek kişilerin sayısı değil, kişiler arasındaki bağın niteliği belirleyici olduğundan, bu görüşe katılmamaktayız. “Umum” kavramı için “Manevi Hak İhlaline Konu Fiiller” başlığı altındaki açıklamalara bakılabilir.

gerektirse de⁹⁹ bazı durumlarda kanun koyucu, bu izin alınmasına gerek görmemiştir. Örneğin fotoğrafçı, kendi kişisel-özel yaşam alanı içerisinde kar amacı gütmeksizin kullanmak amacıyla başkasına ait eserin fotoğrafını çekebilmektedir (FSEK m. 38). Keza FSEK m. 37'ye göre, haber mahiyetinde olmak ve bilgilendirme kapsamını aşmamak kaydıyla, günlük hadiselerle ilgili olarak fikir ve sanat eserlerinden bazı parçaların işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan vasıtalara alınması da mümkündür.¹⁰⁰ Bir diğer istisna hükmü FSEK m. 40/1'de yer almaktadır. Buna göre, umumi yollar, caddeler ve meydanlara, temelli kalmak üzere konulan güzel sanat eserlerini, örneğin mimari bir yapıyı fotoğraflamak ve bu fotoğrafı kazanç elde etme amacıyla dahi olsa umuma iletmek veya yaymak eser sahibinin iznine tabi değildir. Ancak eser sahibinin mali haklarının bu şekilde sınırlandırılabilmesi için güzel sanat eserinin herkesin serbestçe gelip geçmekte olduğu bir yerde teşhir edilmesi ve ayrıca burada “temelli kalmak üzere” bulundurulması gerekir. Öte yandan bu serbesti, mimari eserlerde yalnızca dış şekle münhasırdır (FSEK m. 40/1, son cümle).

İnceleme konumuz bakımından asıl değinilmesi gereken husus ise başkalarına ait fotoğraf eserlerini kullanacak üçüncü kişilerin yararlanabileceği serbestileri ortaya koymaktır. Bunlara örnek olarak öncelikle FSEK m. 30 hükmü verilebilir. Buna göre eserin, genel emniyet veya adli amaçlara hizmet maksadıyla yayımı ve çoğaltılması

⁹⁹ Zira fotoğraflanan eserin mahiyetine göre, fotoğraflamanın FSEK m. 21 kapsamındaki işleme (örneğin mimari eserin güzel sanat eseri niteliğinde fotoğraflanması) ya da FSEK m. 22 kapsamındaki çoğaltma (örneğin bir kağıda yazılı şiirin fotoğraflanması) hakkının kullanılması niteliğinde olması mümkündür.

¹⁰⁰ FSEK m. 37'ye göre basının eserden haber mahiyetinde yararlanma hakkı “eserden bazı parçaların alınması” ile sınırlıdır. Eserin bütünü veya önemli bir bölümünün haber veya bilgilendirme gerekçesiyle iktibas edilmesi kanunun lafzına göre mümkün değildir. Dolayısıyla güzel sanat eseri niteliğindeki yağlıboya tabloların sergilendiği bir sergide, eserlerinden herhangi birinin tümüyle fotoğrafta yer alması FSEK m. 37'ye göre mümkün olmaz. Ancak kanaatimizce yapılan iktibas hak sahibinin hukuki menfaatlerine zarar vermediği ve eserden normal yararlanmaya aykırı olmadığı sürece, örneğin tabloların fotoğrafın odak noktası yapılmadan uzaktan ve düşük çözünürlükte fotoğraflandığı bir konseptte, FSEK m. 37 hükmünün uygulanması mümkün olmalıdır. “Eserden bazı parçaların alınması” kriteri, kanaatimizce kitap ya da sinema eseri gibi parça halinde alıntılanabilecek eserler açısından geçerlidir.

mümkündür. Dolayısıyla internet ortamında bulunan fotoğraflar da bu amaçla çoğaltılabilir, yayılabilir.

Diğer bir istisna FSEK m. 33'te düzenlenmiştir. Hükme göre yayımlanmış eserlerin, tüm eğitim ve öğretim kurumlarında, yüz yüze eğitim ve öğretim maksadıyla doğrudan veya dolaylı kar amacı gütmeksizin temsili, eser sahibinin ve eserin adının olağan şekilde açıklanması şartıyla serbesttir (FSEK m. 33). Daha önce belirttiğimiz gibi temsil, eserin çalınması, okunması, gösterilmesi gibi eserin herhangi bir ortama kaydedilmeden ve herhangi bir yerde yayımlanmadan ondan anlık olarak yararlanılmasıdır. Örneğin fotoğrafçının NFT'li fotoğrafını online bir sergide satışa sunması durumunda, bir eğitim öğretim kurumunda NFT'nin kullanım alanları konusunda yüz yüze ders veren hocanın, söz konusu internet sitesini açarak fotoğrafı öğrencilerine göstermesi serbesttir.¹⁰¹

İnternet ortamında yer alan fotoğraf eserinin bulunduğu ortamdan bir başka ortama aktarılmasının hukuka uygun bir "alıntı" olması da mümkündür. Alıntı (iktibas), bir eserin ya da eserin bir parçasının, ifadeleri açıklamak, bir görüşü savunmak ya da eser ile muhatapı arasında entelektüel bir iletişim kurmak amacıyla başkasına ait bir eser içerisinde kullanılmasıdır.¹⁰² FSEK'te alıntı, çeşitli hükümlerde düzenlenerek eser sahiplerinin haklarını sınırlandırmaktadır. Buna göre eser niteliğindeki fotoğraflar, eğitim ve öğretim amaçlı seçme ve toplama eserler oluşturmak için (FSEK m. 34) ya da genel olarak bilimsel ve kültürel amaçlarla (FSEK m. 35) alıntılanabilir. Her halükarda bir

---

¹⁰¹ İnternet ortamında yer alan fotoğraf eserleri bakımından FSEK m. 33'teki istisna hükmünün uygulama alanı çok geniş değildir. Zira hükümde geçen "temsilin yüz yüze eğitim ve öğretim amacıyla yapılması" kriteri, öğretmeye göre "fiziki ortamda" yüz yüze yapılan eğitimleri kapsamaktadır. Bkz. Savaş Bozbel, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, (İstanbul: On İki levha Yayıncılık, 2012), 119 vd; Nal ve Suluk, Fikri Mülkiyet Hukuku, 102. Kanımızca ilgili hükümde geçen "yüz yüze" ifadesinin "hazırlanması" olarak ve çevrimiçi ortamları da kapsar şekilde yorumlanması mümkündür. Ancak yayın yoluyla yapılan iletimlerin "temsil" değil "umuma iletim" fiilinin konusunu oluşturması, istisnanın uygulanması önünde engel teşkil edebilecektir.

¹⁰² Thomas Dreier ve Gernot Schulze, Kommentar zum Urheberrechtsgesetz, (München: Beck Verlag, 2022), § 51 Rn. 2b; ayrıca bkz. ABAD (Büyük Daire), 29.7.2019 – C-516/17, GRUR 2019, 940.

fotoğraf eserinin alıntılanması, alıntıyı içeren eserdeki ilgili noktayı muhteva bakımından aydınlatmak amacıyla yapılabilir.¹⁰³ Örneğin kendisinden Eskişehir’i tanıtmakla ilgili bir ödev yapması beklenen bir öğrencinin, internetten indirdiği Eskişehir’e ait bir fotoğrafı ödevinde kullanması mümkündür. Zira burada fotoğraf, alıntılanıldığı ilim ve edebiyat eserinin muhtevasını aydınlatmak amacıyla yapılmıştır. Buna karşın bir kimse, internet blog sayfasında yayımladığı ve genel olarak Türkiye’de sanatın ne kadar geliştiğinden söz ettiği bir yazısında rastgele Türkiye’den bir fotoğrafçının fotoğrafına yer verecek olursa, bu husus yalnızca muhatap ile etkileşim kurmaya yönelik bir alıntı olacağından FSEK m. 34 ve 35 kapsamında yer almaz; bu durumda fotoğrafçının iznini almak gerekecektir. Öte yandan ilgili hükümlere göre yapılabilecek alıntılarda meşru oran aşılmamalı ve eser sahibinin adı ve alıntının kaynağı belirtilmelidir¹⁰⁴.

Fotoğraflarda alıntıyla ilgili olarak, Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın “Cordoba” Kararına¹⁰⁵ da dikkat çekmek gerekir. Karara konu olan olayda, İspanya’nın Cordoba şehrinin fotoğrafçı Dirk Renckhoff tarafından çekilen bir fotoğrafı yine onun izniyle bir seyahat acentesinin internet sitesinde paylaşılmış ve fotoğraf için herhangi bir erişim sınırlandırması uygulanmamıştır. Daha sonra bir öğrenci bu fotoğrafı bulunduğu internet sitesinden indirerek ders için hazırladığı sunumunda kullanmıştır. Sunumun slaytı, okul tarafından okulun internet sayfasında yayımlanmıştır. Olayla ilgili olarak Divan, fotoğrafın internet sitesinde yayımlanmasını “umuma iletim” olarak nitelendirmiş ve söz konusu görselin eser sahibinin izniyle herhangi bir ikazda bulunulmadan açık erişime sunulması durumunda dahi bu kimsenin izni dışında yeniden paylaşılamayacağı kanısını ortaya koymuştur. Di-

¹⁰³ Nitekim FSEK m. 34’te “2 nci maddenin üçüncü bendinde ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci ve beşinci bentlerinde gösterilen neviden eserler, ancak seçme ve toplama eserin münderecatını aydınlatmak üzere iktibas edilebilir.” denmektedir. Gerek ilmi ve teknik nitelikteki fotoğraflar gerekse güzel sanat eseri niteliğindeki fotoğraflar hükümde gönderme yapılan eserler arasındadır. Keza FSEK m. 35’e göre yapılan atıflarda da FSEK m. 35/1, Nr. 3 gereği aynı husus geçerlidir.

¹⁰⁴ Bkz. FSEK m. 34/1’in son cümlesi, FSEK m. 34/4, FSEK m. 35/3.

¹⁰⁵ ABAD (2. Daire), 7.8.2018 – C-161/17, GRUR 2018, Heft 9, s. 911.

van'a göre yapılan paylaşımın, fotoğrafı ilk kez internete yükleme ile aynı teknik prosedür üzerinden yani internet aracılığı ile yapıyor olması önem taşımamaktadır; zira iletim, bu kez toplumun yeni bir kesimine (yeni umuma) yönelik yapılmaktadır.¹⁰⁶ Kanaatimizce bu karar isabetlidir. Fotoğrafın, fotoğrafçının rızasıyla internet ortamında sunulması ve internet sitesine giren herkes tarafından serbestçe ulaşılabilir olması, her mecrada yeniden serbestçe paylaşılabilir olduğu anlamına gelmez. Eser sahibinin mali hakları, hak sahibine yalnızca hakkın kullanılıp kullanılmayacağı konusunda değil aynı zamanda ne şekilde kullanılacağı konusunda da belirleme yapma yetkisi verir. Öte yandan fikir ve sanat eserlerinin kullanımı için verilecek izin, FSEK m. 52 hükmü uyarınca açık ve yazılı olmalıdır; örtülü izin geçerli değildir. Dolayısıyla eserin herhangi bir şekilde kullanımı için verilen iznin diğer kullanımları da kapsadığı çıkarımında bulunulamaz. Ayrıca bir üst başlıkta da belirtildiği gibi FSEK m. 25'te düzenlenen umuma iletim hakkı, FSEK m. 23'teki yayma hakkından farklı olarak bir kere kullanmakla tükenebilen bir hak da değildir. Eserin, sunulduğu ortamdan "farklı bir kitleye" yönelen her yeni sunumu, eser sahibinden umuma iletim için yeniden izin alınmasını gerektirir. Karara konu olayda fotoğrafçı, fotoğrafın internet ortamında herhangi bir şekilde kullanımı için değil yalnızca bir seyahat acentesinin sitesinde kullanımı için izin vermiştir. FSEK m. 35'te düzenlenen "alıntı serbestisi", öğrencinin fotoğrafı, kendi sunumunda kullanması bakımından bir serbesti getirmekteyse de okul yönetimi, fotoğrafı içeren materyalin internette paylaşılması hususunda bu serbestiden yararlanamaz. Zira okul yönetiminin fiili, fotoğrafı FSEK m. 35'in koşullarına uygun olarak bir ilim ve edebiyat eseri içeriğine aktarmaya yönelik bir eylem değildir; eseri, yeni bir mecrada umuma iletmeye yönelik bir fiildir. Bu nedenle okul yönetimi, ödev içerisinde kullanılan fotoğraf için de eser sahibinden FSEK m. 52'de belirtilen şekle uygun olarak "umuma iletim izni" almalıdır.

---

¹⁰⁶ Yeni umum kavramına yönelik olarak, bir üst başlıkta umuma iletim hakkı ihlalleri kapsamında yapılan açıklamalara da bakılabilir.

Yukarıda bahsini açtığımız, FSEK m. 38’de öngörülen “şahsen kullanım istisnası” sadece fotoğrafçının değil, fotoğrafı kullanan kişilerin de yararlanabileceği bir istisnadır. Hükümde, bütün fikir ve sanat eserlerinin kâr amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılmasının mümkün olduğu; ancak bu çoğaltmanın hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremeyeceği ya da eserden normal yararlanmaya aykırı olamayacağı öngörülmüştür. FSEK m. 38’de öngörülen istisna, yalnızca kişisel “kullanım” içindir; kâr amacı gütmeyen de olsa yayma veya dijital iletim, istisna kapsamı dışındadır.¹⁰⁷ Bu bağlamda kişisel (şahsen) kullanma, şahsi muhit (özel alan) içerisinde yer alan kullanımları ifade eder.¹⁰⁸ Özel alandan kasıt, kişinin mesleki ve iktisadi yaşamı dışında kalan, ailesi, arkadaşları ve yakın çevresinden oluşan ve kazanç paylaşımının güdümediği ortamdır.¹⁰⁹ Örneğin internette bulunan bir fotoğrafın bilgisayara indirilerek “bilgisayar arka ekranı olarak ayarlanması” bu istisnadan yararlanabilecek bir işlemdir; zira kişisel kullanıma özgü ve eser sahibinin meşru menfaatlerine önemli zarar vermeyecek türden bir davranıştır.

SONUÇ

Bir fotoğraf eserinin alelade bir fotoğraftan ayırt edilmesi hususunda, söz konusu fotoğrafın sahibinin hususiyetini taşıyıp taşımadığı belirleyicidir. Fotoğraf, öğretici, açıklayıcı, uygulamaya imkan sağlayıcı olmak bakımından sahibinin hususiyetini taşıyorsa FSEK m. 2/1, Nr.3 uyarınca ilim ve edebiyat eseri olarak korunur. Estetik özellik taşıyan ve fotoğrafçının fotoğrafı çekerken yaptığı hazırlık çalışmalarında hususiyet bulunan fotoğraflar ise FSEK m. 4/3 uyarınca güzel sanat eseri niteliğindedir.

¹⁰⁷ İlhami Güneş, Uygulamada Fikri ve Sınai Haklar, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 272.

¹⁰⁸ Arslanlı, Fikri Hukuk Dersleri, 146; Erel, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 226.

¹⁰⁹ Erel, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 226.

Eser niteliğindeki bir fotoğrafın sahibi, Kanun uyarınca manevi ve mali nitelikte birtakım haklar elde eder. Bu hakların içeriğini oluşturan filleri gerçekleştirmek isteyen üçüncü kişiler, fotoğraf internet üzerinde serbestçe ulaşılabilir durumda dahi olsa, hak sahibinden FSEK m 52 uyarınca açık ve yazılı bir izin almalıdır. Öte yandan dijital ortamlarda eserlerden yararlanmak gayesi güden her bir kullanıcı ile ayrı ayrı kullanım yetkilendirmesi (lisans) konusunda sözleşme yapılmasındaki güçlük, “açık lisans” ya da “creative commons lisanslama” gibi uygulamalar vasıtasıyla aşılabılır. Bu uygulamalar sayesinde internet ortamındaki fotoğraflar üzerindeki hak sahipleri, eser üzerinde kullandıkları belli ifadeler, logolar ya da semboller ile hangi koşullar altında eseri kullanma yetkisi tanıdıklarına dair muhatabına mesaj verebilmektedir.

Fotoğraf eseri üzerindeki hakların ihlalinden söz edebilmek için üçüncü kişilerce izinsiz gerçekleştirilen fiiller, eser sahibinin manevi ve mali haklarının konusuna girmelidir. Bununla birlikte FSEK m. 17’de düzenlenen manevi hak ile FSEK m. 23’te düzenlenen mali hak, esasen bir eşya üzerinde tecessüm etmiş eserler üzerinde kullanılabilir; anılan hükümler temelde sınırlandırılmış, üzerinde fiili ve hukuki hakimiyet kurulabilen ve bu nedenle sınırsızca arza konu olamayan, aynı anda herkeste bulunamayan eserler ile ilgili bir düzenleme getirme çabasıdır. Dolayısıyla dijital ortamda bulunan fotoğraflar kural olarak bu hakların konusunu oluşturamaz. NFT’ye dönüştürülmüş fotoğraflar ise her ne kadar bu fotoğraflar cismani forma bürünmüş olmasa da yukarıda sayılan unsurları taşımaktadır. Bu nedenle FSEK m. 17 ve FSEK m.23 hükümleri, kanımızca, NFT’ye dönüştürülmüş fotoğraflar hakkında “kıyasen” uygulanabilir.

YAZAR BEYANI	
Mali Destek/Teşekkür Beyanı:	Bulunmamaktadır.
Yazarların Katkıları	Eserin tamamı yazar tarafından kaleme alınmıştır.
Çıkar Çatışması/Ortak Çıkar Beyanı	Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir.
Etik Kurul Onayı:	Gerekmemektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Ahunur. İnternette İndirilen Dijital Eserlerde Yayıma Hakkının Tükenmesi İlkesi. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Akın, İrfan. Dijital Telif Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Aksu, Mustafa. "Avrupa Adalet Divanının Bazı Kararları Işığında Link Vermeden Dolayı Sorumluluğun Umuma İletim Hakkı Çerçevesinde Değerlendirilmesi". İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 18/1 (2019): 33-62.
- Anadolu Ajansı, "AA'nın Ukrayna'dan servis ettiği fotoğraf dünya basınında sembol oldu", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.aa.com.tr/tr/kurumsal-haberler/aanin-ukraynadan-servis-ettigi-fotograf-dunya-basininda-sembol-oldu/2514727>.
- Antalya, Gökhan. Hukuk Metodolojisi Cilt II. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Arıkan, Özgür. "Telif Hakları Hukuku Boyutuyla Nft'ler". Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi. 8/2 (2022): 323-336.
- Arkan Serim, Azra. "Fotoğraf Sanatları Alanında Telif Hakları". İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 18/1 (2019): 63-77.

- Arslanlı, Halil. *Fikri Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1954.
- Ateş, Mustafa. "Telif Hukukunda Eser Kavramı ve Eser Sahipliği". *Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildirileri Kitabı 16-22 Aralık 2019*. Ankara: TAA Yayınları, 2020.
- Ateş, Mustafa. *Fikir ve Sanat Hukukuna Dair Makalelerim*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.
- Ayhan, H. Lale. "AB ve Türk Hukuklarına Göre İnternet Ortamında Fikrî Mülkiyet Haklarının İhlâli". *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi*, 2010.
- Ayiter, Nuşin. *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1981.
- Bellican, Cüneyt. "Fikri Hukukta Manevi Haklar ve Manevi Hakların Korunması". *Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi*, 2008.
- Börü, Şafak Parlak. *Fotoğraf Üzerindeki Haklar*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.
- Bozbel, Savaş. *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*. İstanbul: On İki levha Yayıncılık, 2012.
- Bozgeyik, Hayri. "Fikir ve Sanat Eserlerinde Hususiyet". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 25/3 (2009): 170-222.
- Bozgeyik, Hayri. *Mimaride Telif Hakları*. Ankara. Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Creative Commons Türkiye, "Creative Commons Nedir", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <http://creativecommons.org.tr>.
- Creative Commons Türkiye, "Lisanslar", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <http://creativecommons.org.tr/lisanslar/>.
- Çinko, M. Sıddık. *101 Soruda Fotoğrafçının Hakları (Fotoğraf ve Hukuk)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018.
- Dinler, Elif. "FSEK Kapsamında Fotoğrafın Korunmasının Yargıtay Kararları Çerçevesinde İncelenmesi". *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5 (2022): 326-346.

- Dreier, Thomas ve Gernot Schulze. *Kommentar zum Urheberrechtsgesetz*. München: Beck Verlag, 2022.
- Erel, Şafak. *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*. Ankara: Dayınlarlı Hukuk Yayınları, 1988.
- Gas, Wolfram. "Digitale Wasserzeichen als urheberrechtlicher Schutz digitaler Werke?". *Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht*. 11(1999): 815-818.
- Güneş, İlhami. *Uygulamada Fikri ve Sınai Haklar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Heine, Robert ve Felix Stang. "Weiterverkauf digitaler Werke mittels Non-Fungible-Token aus urheberrechtlicher Sicht". *Multimedia und Recht*. 10 (2021): 755-760.
- Hoeren, Thomas ve Wolfgang Prinz. "Das Kunstwerk im Zeitalter der technischen Reproduzierbarkeit – NFTs (Non-Fungible Tokens) in rechtlicher Hinsicht". *Computer und Recht*. 8 (2021): 565-572.
- Kabasakal, Fatih. "Hak Zilyetliği". *Terazi Hukuk Dergisi*. 11/118 (2016): 57-65.
- Karaaslan, Pelin. "Sosyal Medyada Kullanılan Caps'lerin Telif Hukuku Boyutu ve Yasal Düzenlemelerin Yeterliliği". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 24 (2020): 41-65.
- Kaulartz, Markus. "Die Blockchain-Technologie". *Computer und Recht*. 7(2016): 474-480.
- Kılıçoğlu, Ahmet. *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2021.
- Kırca, Çiğdem. "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 50/1 (2001): 91-119.

- Memiş, Tekin. "Fikri Hukuk Bakımından Link ve Frame Kavramı". Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni. 22 (2011): 394-412.
- Mutlu, Nahide ve Zafer Babür. "TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Elektronik İmza Kanunu'na istinaden, farklı sektörlerdeki eser sahiplerinin fikri mülkiyet haklarını korumada delil oluşturabilmesine olanak sağlayan bir internet uygulaması". Girne/KKTC: Ağ ve Bilgi Güvenliği Sempozyumu, 2008.
- Özkan Üner, Zehra. Karşılaştırmalı Hukuk Bakış Açısıyla Telif Haklarında Parodi. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Öztan, Fırat. Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku. Ankara: Turhan Kitabevi, 2008.
- Öztrak, İlhan. Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar. Ankara: AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1971.
- Papastefanou, Stefan. "NFT und die Illusion der digitalen Einzigartigkeit". Computer und Recht. 5 (2022): 342-348.
- Pastel, "On-Chain Vs. Off-Chain NFTs Explained", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://pastel.network/on-chain-vs-off-chain-nfts-explained/>.
- Polater, Salih. Güzel Sanat Eserleri ve Eser Sahibinin Hakları. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Rauer, Nils ve Alexander Bibi. "Non-fungible Tokens – Was können sie wirklich?". Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht. 1 (2022): 20-31.
- Sarı, Onur. NFT'ler Açısından Mali Hakların Devri Sözleşmesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Schulze, Gernot. "Der individuelle E-Mail-Versand als öffentliche Zugänglichmachung". Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht. 11(2008): 836-843.
- Shutterstock, (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.shutterstock.com/>.
- Sirmen, A. Lale. Eşya Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2022.

- Spikowius, Diana ve Fabian Rack. "NFTs: Verwertung, Vertragspraxis, Rechtsdurchsetzung". *Multimedia und Recht*. 4 (2022) 256-261.
- Suluk, Cahit, Temel Nal ve Rauf Karasu. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Tasdix, "Zaman Damgası", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.tasdix.com/BilgiBankasi.aspx>
- Tekelioğlu, Numan. "Eşya Kavramını Yeniden Düşünmek: NFT'lerin Eşya Niteliği ve Eşya Hukuku Bakımından Geleceği Üzerine Bir İnceleme". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 30 (2022): 1301-1329.
- Tekinalp, Ünal. *Fikri Mülkiyet Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.
- Telif Hakları Genel Müdürlüğü, "İsteğe Bağlı Kayıt-Tescil", (Erişim Tarihi 24.01.2023), <https://www.telifhaklari.gov.tr/Istege-Bagli-KayitTescil>.
- Tomrukçu, Tuğçe. *Blockchain Teknolojisinin Eser Sahibi Haklarına Hukuki Yansıması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık 2021.
- Tosun, Yalçın. *Medeni Hukuk, Sözleşme Hukuku ve Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Manevi Haklar*. İstanbul: Legal Kitabevi, 2016.
- Wandtk, Artur-Axel ve Winfried Bullinger. *Praxiskommentar zum Urheberrecht München*: Beck Verlag, 2019.
- Yarsuvat, Duygun. *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1977.
- Yavuz, Levent, Türkey Alıca ve Fethi Merdivan. *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt 1-2*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Yıldız, Özge. "Çalışanların Meydana Getirdiği Eserler". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 72/2 (2014): 497-540.